

Pa Oskara Kalpaka pēdām

Latvijas atbrīvošanas cīņu atcerē Nīkrāces pagasta Lēnās pie memoriāla varonīgajiem kalpakiešiem kā allaž ar karogiem rokās braši stāv Zemessardzes 45. kaujas nodrošinājuma bataljona veterāni.

Kurzemes atbrīvošanas sākuma 104. gadadiena 3. martā godināta ar pārgājienu pa Oskara Kalpaka pēdām no Rudbāržu muižas līdz memoriālajai sienai Nīkrāces pagasta Lēnās un ar svinīgu pasākumu.

Latvijas vēsturē šis ir nozīmīgs datums – pulkveža O. Kalpaka vadībā brīvības cīnītāji forsēja Ventu un sākās valsts atbrīvošana no lieliniekiem. Pirms 18 gadiem ceļu krustojumā Lēnās kalpakieša, virsleitnanta Pauļa Blūma dēls, nīgrandnieks Jānis Blūms uzcēla akmens sienu – memoriālu.

Kā norāda Skrundas kultūras nama direktore Dita Nuņēvica, lai gan piemiņas vietas radītājs jau aizsaulē, viņa sāktā patriotisma cildināšanas tradīcija turpinās. Pirms vairākiem gadiem atceres pasākumi papildināti ar militāro zināšanu pārbaudes pārgājienu no Rudbāržu muižas, ar šķēršļu joslu un Kojas upītes forsēšanu. Šogad to rīkoja pirms diviem gadiem dibinātās Oskara Kalpaka Rudbāržu profesionālās vidusskolas audzēkņi.

Kā stāsta štāba virsseržants Jānis Bisters, pirmajā mācību gadā viņi piedalījušies kā viesi, bet šoreiz nolēmuši atceres pasākumu savienot ar kadetu iesvēti. „Tā kā esam Kalpaka skola, vēsturiskie notikumi pirms vairāk nekā 100 gadiem ir mums nozīmīgi. Diemžēl pašam Kalpakam atbrīvošanas ceļš bija īss – līdz Airītēm 6. martā, kad viņš tika nošauts. Kadetu iesvētei izvēlējāmies 3. martu kā sākumu lielajai uzvarai. Pusgada laikā pirmā kursa audzēkņi ir sapratuši, ko nozīmē profesionālā militārā ievirze, vai viņi vēlas to apgūt, vai pietiks patriotisma. Pārgājienu uzdevumus veidoja pirms gada iesvētītie 2. kursa kadeti.”

Militārajā pārbaudē piedalījās arī jaunsargi, zemessargi, karavīri, citu skolu audzēkņi, sabiedriskie aktīvisti.

Pie memoriāla Lēnās iesvētīti 40 jaunie kadeti, viņi saņēma uzšuves un kursa standartu – trīsstūrveida karogu ar šķēpu galā, kas pēc skolas beigšanas tiks nodots glabāšanā Rudbāržu muižā. Piedalījās Zemessardzes 4. Kurzemes brigāde un štābs, 45. kaujas nodrošinājuma bataljona karavīri un zemessargi, jaunsargi, Latviešu Virsnieku apvienības un Kuldīgas novada pašvaldības pārstāvji, iedzīvotāji.

„Katram jāapzinās, ka Latvija mums dota uz laiku,” sacīja pulkvedis Andris Rieksts. „Mūsu paaudzi nomainīs bērni un mazbērni. Esam atbildīgi par to, kādu valsti viņiem atstāsim. Aicinu visus ar zināšanām, centību un godprātīgu darbu sargāt un kopt mūsu Latviju!”

Daina Tāfelberga

Lāsmas Reinfeldes arhīva foto

Ienākumu deklarāciju VID daudzi iesnieguši jau naktī, citi nesteidzas.

Vai gaidāma preču un pakalpojumu cenu samazināšanās? Kādas ir tendences ekonomikā un iedzīvotāju pirktspējā? Ekspertu viedokļi. ➔ 3. lpp.

Itāļu skolniece **Matilde Spesoto** Latvijā atradusi otru ģimeni.

➔ 10. lpp.

Sarunas par sievišķību pirms 8. marta. Stāsta Elīna Gaile, Gita Neilande un Viktorija Zonenberga. ➔ 7. lpp.

Ārlietu ministrs **Edgars Rinkēvičs** Kuldīgā tiekas ar pašvaldību, iepazīstas ar uzņēmējiem.

➔ 4. lpp.

Zobu tehniķe Marita Līce: „Pirmos divus gadus darbā pavadīju ilgas stundas. Tikai tagad beidzot sāku izbaudīt darba augļus: varu uzelpot, paņemt atvaļinājumu, atpūsties.” ➔ 8. lpp.

Kabilnieki pārkārto darbu un **grib lielāku kārtību.** ➔ 5. lpp.

➔ 9. lpp.

„**Ģerboņiem ir mūžības pieskaņa,**” saka heraldikas mākslinieks Edgars Sims. Pieciem novada pagastiem viņš tos jau izstrādājis, trim vēl top.

Piektdien, 10. martā:

- Ceļā uz Dziesmu svētkiem: koris *Gaisma*.
- Kas uztrauc vārmeniekus.
- Ukrainu kapelāns pēc krievu gūsta.
- Tehnikas ielas stāsti.
- Režisores Martas Hercas filma.

REDZĒJUMS

Vai noņemsim plīvuru?

Līga
Gabrāne

Mēdz teikt, ka sievietēm gadus neprasa. Es patiešām nezinu, kurā laikā un kāpēc šī tradīcija slēpt sievietes patieso vecumu ir sākusies... Taču reizi pa reizei tā ir aktuāla joprojām.

Pēdējā laikā gan sabiedrībā, šķiet, attieksme pret gadu skaita izpaušanu ir kļuvusi brīvāka, taču vienmēr jābūt piesardzīgam, jo netīšām var nonākt situācijā, kad jautājums „Cik jums gadu?” var tikt

„Vienmēr jābūt piesardzīgam, jo netīšām var nonākt situācijā, kad jautājums „Cik jums gadu?” var tikt uztverts kā nepieklājīgs.”

uztverts kā nepieklājīgs. Un, protams, tā ir katras sievietes pašas izvēle – atklāt savu vecumu vai ne, taču, manuprāt, ieguvumi no šādas spēles un aizplīvurotības nav pārāk lieli. Man šķiet, ka daudz svarīgāk ir savu gadu skaitu un it īpaši novecošanu pieņemt. Un, ja tu pats to pieņem, tad, visticamāk, nav problēmu atklāti par to runāt ar citiem.

Rīt ir 8. marts, un varbūt tamdēļ pārdomas gluži nevilus ved mani šādā virzienā. Taču šī tēma,

manuprāt, ir aktuāla arī vīriešiem. Nesen instagramā uzdūros interesantam ierakstam, kurā kritizēta ārzemēs izdota grāmata *Četri soļi, kā jebkurā vecumā izskatīties un justies jaunākam*, kuras pamatā ir pieņēmums, ka tā izskatīties un justies taču grib visi. Taču ieraksta autors – vīrietis gados – atzīstas, ka viņš to nevēlas. Un pamato savu izvēli, sakot: ja fokusējamies uz to, lai izskatītos jaunāki, mēs ziedojam sevi jaunības kultam, kas liek ticēt, ka ikviens, kuram vairs nav 29 gadi, nav pietiekami labs. Iepretī tam autors aicina veidot tādu kultūru, kas vērtību un skaistumu saskata visos dzīves posmos. Mudina atdot vērtību vārdam vecs un lietot to ar cieņu.

Manuprāt, šādai pieejai un attieksmei ir jēga un ieguvumi. Pirmkārt, jau tas vien atbrīvo – nav jāizliekas. 50 gados nav jātēlo trīsdesmitgadniece vai trīsdesmitgadnieks. Tu vari būt tāds, kāds esi. Otrkārt, tas nozīmē, ka dzīve turpinās arī tad, kad esi pārkāpis 29, 39, 49, 59, 69 un vēl kādus sliekšņus. Nav sevi jānoraksta – tu vari dzīvot papildīti, interesanti, krāsaini, priecīgi, veselīgi, skaisti, rotaļīgi, radoši, cik vēlies, jo šīs kvalitātes patiesībā nevar atņemt. Treškārt, savu novecošanu pieņemot, dzīve kļūst bagātāka – tajā ir vairs ne tikai viena vienīga jaunība, bet arī briedums un viedums, ko var iegūt tikai ar gadiem.

Iespējams, es maldos, bet šķiet, ka sievietes nereti tāpēc baidās atzīt, cik viņām gadu, ka pastāv uzskats: skaistums cieši saistīts vienīgi ar jaunību. Taču skaistums ir vērtējums no tā, kurš uz tevi skatās. Pirmām kārtām jau arī no tevis pašas.

Kristīne Pabērza

MANUPRĀT

Latvijas vēsture nav nekāda pasaku grāmata

Kuldīgas Mākslas namā noskatījos režisores Martas Hercas dokumentālo filmu *Mēs tikai tagad sākam*. Tā ataino vēsturnieka Marģera Vestermana atmiņas par holokausta piedzīvoto Otrajā pasaules karā. Viņš ir viens no dažiem ebrejiem, kuram paveicās izdzīvot, aizbēgot no vāciešu gūsta. Pēc filmas kaklā bija tāds kamols, ka grūti atgūties un sakopot domas, lai režisorei, mūsu novadniecei uzdotu jautājumus. Ir tik grūti aptvert, ka reiz tepat Latvijā, arī Kuldīgas novadā, notikuši tik briesmīgi noziegumi pret cilvēkiem. Pēc nacistiskās Vācijas karaspēka ienākšanas Latvijā ebreji tika pazemoti un no sabiedrības izstumti, kā arī vēlāk izolēti geto un koncentrācijas nometnēs. Aptuveni 70 000 ebreju nogalināti savas etniskās piederības dēļ. Latvijas vēsture nav nekāda pasaku grāmata – tā bijusi traģiska un netaisnību pilna. Tāpēc nedrīkstam to aizmirst! Par vēsturiskajiem notikumiem vairāk jārunā un jāstāsta jaunajai paaudzei, lai tā zinātu, kas bijis, un spētu novērtēt to brīvību, kas šodien mums visiem dota.

Par pamanīto, novēroto ziņojiet 63350567!

Kurzemnieks

Kuldīgā, 1905. gada ielā 19,
LV-3301

Metiens – 2438.

Galvenā redaktore Daiga Bitiniece – 63350567, redakcija@kurzemnieks.lv.
Žurnālisti: Inta Jansone – 63350568, inta.jansone@kurzemnieks.lv;
Daina Tafelberga – 63350563, daina.tafelberga@kurzemnieks.lv;
Amanda Gustovska – amanda.gustovska@kurzemnieks.lv;
Kristīne Pabērza – kristine.paberza@kurzemnieks.lv.
Līga Gabrāne – 63350568, liga.gabrane@kurzemnieks.lv.

ČETRI PAR VIENU

Vai šogad gaidāma preču un pakalpojumu cenu samazināšanās? Kādas ir tendences ekonomikā un iedzīvotāju pirktspējā?

SITUĀCIJA STABILIZĒJUSIES

1. Laila Vārtukapteine, SIA Elvi

Latvija komercdirektore:
– Pārtikas cena vienmēr ir mainīgs lielums, ko ietekmē gan sezonālitate, gan citi apsvērumi. Protams, Krievijas iebrukums Ukrainā globālo situāciju būtiski mainīja – strauji auga dažādu pamata resursu izmaksas, tāpēc arī cenu pieaugums pagājušajā gadā bija straujš. Taču varam apstiprināt – situācija ir stabilizējusies. Ir atsevišķas preču grupas, kurās piegādātāji vēl arvien sūta paziņojumus par cenu kāpumu, taču citās kategorijās situācija ir stabila un vērojams pat neliels pazeminājums. Vēl arvien cena nedaudz ceļas tām precēm, kam ir ilgāks derīguma termiņš un ražošanas cikls, attiecīgi tas notiek ar nelielu laika nobīdi. Tām kāpums sākas vēlāk un, visdrīzāk, būs mazliet ilgāks. Savukārt svaigo produktu kategorijās cena jau kādu brīdi ir stabila un akciju piedāvājumi ir pat izdevīgāki nekā pirms dažiem mēnešiem, līdz ar to pirmās nepieciešamības preces var iegādāties lētāk nekā pirms neilga laika. Tas ļauj cerēt, ka kopumā situācija normalizējas.

CENAS IR TURBULENTAS

2. Inga Bite, SIA Rimi Latvia ārējās komunikācijas vadītāja:

– Jau kopš gada sākuma esam mazinājuši cenu daudziem produktiem, tajā skaitā atbalsta programmā *Iespējams, zemākā*

GRŪTI PROGNOZĒT

3. Ivita Bidere, a/s Latvenergo preses sekretāre:

– Kopš gada sākuma elektroenerģijas un energoresursu tirgos attiecībā pret iepriekšējo gadu var novērot cenu samazinājumu, ko galvenokārt ietekmēja zemāks pieprasījums, ekonomikas attīstība un notikumi globālajā tirgū, turklāt netipiski siltā ziema. Tomēr Eiropā neskaidrības dēļ, kad liela ietekme ir laika apstākļiem un piegādes stabilitātei, kā arī politiskiem notikumiem,

GAIDĪT IZAUGSMI VĒL NAV PAMATA

4. Mārtiņš Āboliņš, bankas Citadele ekonomists:

– Latvijas ekonomikā pērnā gada pēdējos mēnešos bija vērojama neliela izaugsme, tomēr šogad gaidīt pieaugumu nav pamata. Vienlaikus ir arī labas ziņas: Eiropai un Baltijas valstīm ir izdevies izvairīties no enerģijas krīzes sliktākajiem scenārijiem, un dabasgāzes cena Eiropā kopš vasaras ir būtiski samazinājusies. Pašlaik to gan jūt tikai tie, kam ir dinamiskais elektrības tarifs, taču gada laikā resursu cenas kritums pakāpeniski atspoguļosies arī apkures rēķinos.

Labāka situācija Eiropas enerģētikā ļauj nedaudz pozitīvāk raudzīties uz šo gadu arī ekonomikā kopumā. Eiropas uzņēmēju noskaņojums pēdējos mēnešos sāk uzlaboties,

Lai cenu līmeni stabilizētu, nacionālajā pārtikas mazumtirdzniecības tīklā *Elvi* pārrunas par cenu paaugstinājumu ar piegādātājiem notiek rūpīgi – netiek akceptēts tāds, kura ekonomiskā pamatotība ir apšaubāma. Tiek palielināts akciju un īpašo piedāvājumu klāsts, saglabājot nemainīgi zemu piecenojumu pirmās nepieciešamības precēm.

Lai sniegtu atbalstu īpaši mazaizsargātājām grupām, *Elvi* ir iesaistījies Sabiedrības integrācijas fonda administrētajā programmā *Latvijas Goda ģimene*, garantējot regulāru atlaidi visam pirkumam un īpašus cenu piedāvājumus ģimenēm, kas audzina trīs bērnus un vairāk vai atvases ar invaliditāti. Tāpat esam sākuši atbalsta programmu senioriem, darbdienās no 9.00 līdz 11.00 nodrošinot 10% atlaidi tām precēm, kam citu akciju nav.

Pārtikas mazumtirdzniecības dati apstiprina, ka arī iedzīvotāji kļuvuši taupīgāki un paradumus mainījuši, no dažādām precēm atsakoties vai iepriekš iecienītus produktus aizstājot ar lētākiem.

cena tirgū. Pēdējā laikā samazinājums vairāk jūtams piena produktiem. Taču kopumā Eiropā un pasaulē izejmateriālu cenas ir turbulentes – tās var krist un drīz atkal pieaugt.

joprojām grūti prognozēt, kāda būs elektrības cena šajā gadā.

Esam klientiem pateicīgi, ka maksājumi ir savlaicīgi un neveidojas rēķina uzkrājums. Tomēr, ja rodas īslaicīgas grūtības, aicinām sazināties ar klientu servisu, lai kopā rastu risinājumu. Tāpat aicinām izmantot valsts atbalstu aizsargājamiem lietotājiem, ko administrē Būvniecības valsts kontroles birojs.

un arī eirozonas ekonomikas izaugsmes prognoze vairs netiek samazināta. Taču atkopšanās rūpniecībā gaidāma ne agrāk kā gada otrajā pusē.

Labā ziņa Latvijas ekonomikā ir tā, ka gada pirmajā pusē inflācija strauji kritīs un šogad iedzīvotāju pirktspēja varētu palikt pērnā gada līmenī. Vienlaikus divos gados plānotas apjomīgas Eiropas Savienības fondu investīcijas, kas varētu būt par 700–900 miljoniem lielākas nekā pērn. Tas būvniecībai palīdzēs brīdī, kad privātajā sektorā aktivitāte ir zemāka. Pēc manām prognozēm šogad ekonomika varētu sarukt par 1–1,5%, bet nākamgad gaidāma izaugsme par 3–3,5%.

Līga Gabrāne

Literārā redaktore Dina Poriņa – 63350568, dina.porina@kurzemnieks.lv.

Maketētājas: Laila Liepiņa – 63350568, laila.liepina@kurzemnieks.lv,

Inese Slūka – 63350563, reklama@kurzemnieks.lv.

Reklāmas nodāja – 63324881, sludinajumi@kurzemnieks.lv.

Izdevējs – SIA Jaunais kurzemnieks. Reģ. nr. 1400. Iznāk otrdienās un piektdienās.

Pārpublicējot atsauce uz Kurzemnieku obligāta.

Iespiests SIA Poligrāfijas grupa „Mūkusalā” Rīgā, Mūkusalas ielā 15a.

RUNĀ SPECIĀLISTS

Vairums nav norādījis pensijas mantinieku

Atis Krūmiņš, Luminor aktīvu pārvaldīšanas un pensiju daļas vadītājs Baltijā

Latvijas iedzīvotājiem jau kopš 2020. gada ir iespēja izvēlēties, kas mantos viņu pensijas 2. līmeņa uzkrājumus. Kā liecina Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) informācija, iesniegumu par valsts fondētās pensijas uzkrātā kapitāla izmantošanu nāves gadījumā pirms pensijas vecuma iesnieguši vien 26% jeb aptuveni 345 tūkstoši no pašreizējiem pensiju sistēmas dalībniekiem. Tas nozīmē, ka iedzīvotāju lielākās daļas uzkrātais pensiju kapitāls viņu nāves gadījumā pirms pensionēšanās tiktu ieskaitīts valsts budžetā.

Valsts fondēto pensiju likums paredz, ka pensiju 2. līmeņa dalībnieks savu uzkrājumu var

nodot mantojumā Civillikuma kārtībā vai pievienot paša izvēlēta cilvēka 2. pensiju līmeņa kapitālam. Tāpat var nedarīt neko un visu uzkrājumu atstāt valsts budžetā, un tas notiek tad, kad cilvēks savu izvēli par pensijas mantotāju nav norādījis. Ja kāds vēlas, lai uzkrātais pensijas kapitāls tiktu mantots, tas obligāti jānorāda VSAA.

Uzkrātais kapitāls var būt vērtīgs atbalsts tuviniekiem, tādēļ aicinu šo iespēju izmantot un izvēlēties pensijas mantinieku, bet vienlaikus nedrīkst aizmirst, ka izvēle jādara zināma valstij. Pensiju 2. līmenī uzkrātie 6% no ienākumiem daudzu gadu garumā var veidot būtisku naudas summu. Bet svarīgi sekot līdži, lai ir izvēlēts vecumam atbilstošs pensiju plāns.

Atstājot mantojumu pēc Civillikuma, palicēji par mirušā uzkrāto pensijas kapitālu var uzzināt pie notāra, sākot mantojuma lietu, vai arī VSAA. Šajā scenārijā, tiklīdz nokārtotas formalitātes, mantojumu var saņemt kā pārskaitījumu bankas kontā vai pievienot savam 2. pensiju līmeņa kapitālam. Savukārt, ja cilvēks izlēmis uzkrājumu pievienot konkrētas personas pensijas kapitālam, par mirušā cilvēka kapitāla pievienošanu varēs uzzināt portālā *Latvija.lv*. 2. līmenī uzkrā-

to, ieskaitot pievienoto mirušā pensiju kapitālu, varēs izmantot tikai tad, kad tiks sasniegts pensijas vecums. Tas nozīmē, ka viena ģimenes apgādnieka nāves gadījumā Civillikuma kārtībā laulātais mantojumu var saņemt bankas kontā tuvākajā laikā, tā iegūstot papildu līdzekļus ģimenes uzturēšanai, bet, ja mirušais uzkrāto būs novēlējis laulātajam kā labuma guvējam, nauda būs pieejama tikai tad, kad laulātais dosies pensijā.

Tāpat katrs pensiju 2. līmeņa dalībnieks var izvēlēties vienu no trim mantošanas iespējām. Iesniegumu VSAA par pensijas mantošanu var iesniegt portālā *Latvija.lv*, izvēloties sadaļu *Par uzkrātā valsts fondētās pensijas kapitāla izmantošanu nāves gadījumā pirms vecuma pensijas piešķiršanas*. Tāpat to var izdarīt VSAA klientu centros vai elektronisku iesniegumu nosūtīt e-pastā (edoc@vsaa.gov.lv) ar e-parakstu un laika zīmogu.

Ja kāds vēlas savu uzkrāto 2. līmeņa pensijas kapitālu pievienot konkrēta cilvēka fondētās pensijas kapitālam, tas jānorāda iesniegumā, un tam nav jābūt radniekam. Taču jāņem vērā: ja dienā, kad cilvēka nāve reģistrēta, norādītais cilvēks nebūs pensiju 2. līmeņa dalībnieks, kapitāls tiks mantots Civillikuma kārtībā.

MUMS ZVANA

Kā ietekmēt suņu īpašniekus?

„Priecājāties, kad tika novākta nepabeigtā un bīstamā *Vulkāna* dzīvokļu ēka, bet tagad ir cita problēma. Cilvēkiem arvien vairāk ir suņi, viņi tos ved staidzināt pa veco dzelzceļu un diemžēl aiz sava dzīvnieka nesavāc. Visa apkārtnē kā nosēta ar mīnām,” tādas pārdomas *Kurzemniekam* uzticēja kāda *Pureņu ielas* iedzīvotāja.

„Ar runāšanu vien nekas netiek līdzēts! Esmu ievērojusi, ka ir kādi divi iedzīvotāji, kas aiz sava suņa apzinīgi savāc. Kam par to būtu jāatbild? Vai īpašniekiem pienākas kāds sods?”

LASĪTĀJS VAICĀ

Cik liels ir pašvaldības autoparks?

Atbild Kuldīgas novada pašvaldības mārketinga un sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja Ilze Meirupska-Eglīte.

„Kuldīgas novadā tas laika gaitā ir nolietots – Ceļu satiksmes drošības direkcijā ir reģistrētas 72 automašīnas, tostarp skolēnu autobusi, ugunsdzēsēju auto, 39 traktortehnikas vienības, piekabes. Jaunākie ir četri elektroauto: divi lietošanā Kuldīgā, divi Skrundā. Sociālā dienesta vajadzībām iegādātas četras automašīnas *Dacia Sondero*, un tās darbina benzīna un gāzes dzinējs.

Autoparku atjaunojam. Drīz plānots Skrundai, skolai Pelčos un Turlavas pagasta pārvaldei nodot jaunus autobusus skolēnu pārvadājumiem. Meklējam iespējas, kā autoparku padarīt videi labvēlīgāku un ekonomiski izdevīgāku, tāpēc gatavojamies vēl pirkt elektroauto par Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānismu naudu. Domes rīcībā ir sešas vieglās automašīnas, no kurām divas ir ar elektrodzinēju. Visās ir globālās pozicionēšanas sistēma, un tās pieejamas domes vadībai, iestāžu un aģentūru pārstāvjiem, citiem speciālistiem.”

LASĪTĀJS NEMIERĀ

Ja sakopj vēlāk, tad jāinformē

Rumbas pagasta Ostu saimnieks Raitis Valters saņēmis aprēķinu nodoklim par neapstrādātu lauksaimniecības zemi, bet tādām formulējumam viņš nepiekrīt.

„Rēķinā norādīts – par neapstrādātu lauksaimniecības zemi, bet ir sāpīgi to lasīt, jo es gan nopļauju, gan uzaru. Vienīgais ir tas, ka pļauju to oktobrī tāpēc, lai neaugs atāls. Vai tas obligāti jādara septembrī? Vai ir kāda bilde no satelīta, kurā redzams, ka mana zeme nav kopta? Runa ir nevis par naudu, bet principu.”

Situāciju komentēt lūdzām Kuldīgas novada pašvaldības nekustamā īpašuma nodaļas nodokļu speciālisti Marutu Balceri: „Ziņas par neapstrādātu lauksaimniecības zemi mums sniedz Lauku atbalsta dienests (LAD). Ja tiek noskaidrots, ka zeme tomēr ir kopta, tad dienests sniedz precizētas ziņas, un mēs nodokli pārrēķinām.”

LAD Dienvidkurzemes nodaļas kontroles un uzraudzības daļas vadītāja Daiga Leimane norāda: „Par neapstrādātu lauksaimniecībā izmantojamo zemi atbilstoši likuma *Par nekustamā īpašuma nodokli* 3. panta 8. daļai uzskatāma visa lauksaimniecībā izmantojamās zemes platība zemes vienībā, kurā vairāk nekā 30% līdz 1. septembrim netiek izmantoti produktu ražošanai vai audzēšanai, ieskaitot ražas novākšanu, dzīvnieku ganīšanu un turēšanu lauksaimniecības nolūkiem, vai arī platība netiek uzturēta labā lauksaimniecības un vides stāvoklī. Savukārt par labā stāvoklī uzturētu tiek uzskatīta tāda, kas līdz 1. septembrim vismaz reizi ir nopļauta, zāle novākta vai sasmalcināta un izklīdēta.

Ja zemes vienība platībmaksājumiem netiek pieteikta, bet regulāri tiek kopta, šajā gadījumā nopļauta oktobrī, ir lūgums par saimniecisko darbību mūs informēt, lai to izvērtētu atkārtoti un par izmaiņām informētu pašvaldību.”

Inta Jansone

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Vai gada ienākumu deklarāciju jau iesniedzāt?

Ināra Jomanta, pensionāre:

– Nē, vēl ne. Gan jau paspēšu. Lai papriekšu iesniedz tie, kuriem vajag vairāk, steidzīgāk. Es pati to nemāku – bijušie kolēģi palīdz aizpildīt elektroniski, iesniegt medicīnas izdevumu čekus. Es agrāk strādāju valsts iestādē. Nodokļu parāda nekad nav bijis. Grūti teikt, ko darīt, lai nebūtu.

Juris Kuļvinskis, saldeniēks:

– Esmu iesniedzis – ir plusos. Parāda nekad nav bijis. Lai tāds nebūtu, jāstrādā godīgi. Kad deklarāciju iesniedzu 2. martā, Valsts ieņēmumu dienesta mājaslapa joprojām ik pa laikam nobruka, uzkārs. Medicīnas čekus šogad neiesniedzu. Citus gadus arī to neesmu darījis – nezinu, cik viegli vai grūti to izdarīt. Zinu, ka no zobārstniecībām šie čeki automātiski aiziet manā deklarācijā. Protams, visur tā nav. Nezinu, kā ar deklarācijas iesniegšanu gājīs paņīnām, – neesam par to vēl runājuši.

Aija Ozoliņa, turlavniece:

– Agrāk, kad strādāju padomju laikos, nekāda ienākumu deklarācija nebija jāiesniedz. Es par nodokļu pārmaksu vai parādiem neko nezinu, arī bērni man nesaka, kā viņiem ar to gājis. Bērni nodarbojas ar biškopību un droši vien to dokumentu izpilda.

Artūrs Birgelis, kuldīdznieks, strādā Rīgā:

– Vēl ne, un labāk nemaz nezināt. Domāju, ka dažiem tā ir kā loterija – nav paredzams, vai būs pārmaksa vai parāds. Man minimāls parāds bija vienu gadu. Nebiju savā algas grāmatiņā ielicis to vienu ķeksīti par neapliekamo minimumu. Kopš to esmu izdarījis, parāda nav. Pārsvārā ir pārmaksa. Arī daļa paziņu deklarāciju jau ir apskatījusi. Daži loterijā ir laimējuši diezgan daudz – līdz 500 eiro. Iesnieguši gan vēl nav, jo meklē visus čekus, ko var pievienot, lai daļu summas atmaksātu. To izdarīt, manuprāt, nav ļoti grūti, taču neliels *čakars* ir. Es pārsvārā iesniedzu medicīnas čekus un daru to mājaslapā.

Anda Rūtenberga, datu ievades operatore:

– Jā, nu gaidu bankas kontā savu otro algu! Deklarāciju iesniedzu 1. martā pustrijos naktī – tad elektroniskā sistēma darbojās ātri. Pirmo gadu, kad sākās obligātā iesniegšana, bija parāds. Kāpēc? Nezinu, toreiz visu gadu nebiju nostrādājusi – trīs mēnešus biju dekrētā. Tagad naudiņu vienmēr saņemu atpakaļ arī no trešā pensijas līmeņa, ko esmu atvērusi. Vēl jāatceras algas grāmatiņā ielikt ķeksi, lai nepiemēro neapliekamo minimumu. Daudz kas atkarīgs arī no tā, cik precīzi darba devējs nomaksā visus nodokļus. Čekus deklarācijai pievienot ir viegli – to daru gada laikā: tikko kā esmu saņēmusi, iesniedzu mobilajā aplikācijā. Nofotografēju telefonā, ievadu datus un iesniedzu. Nekādas problēmas nav bijušas. Cik zinu no paziņām, citiem šogad ir neliels parāds.

Mārtiņš Gūtmanis, nekustamā īpašuma speciālists:

– Vēl ne. Iesniegšu nākamnedēļ. Man katru gadu bijusi nodokļu pārmaksa. Citus gadus esmu medicīnas čekus iesniedzis arī pats, taču iestādēs, kuras piedāvā tos uzreiz iesūtīt sistēmā, saku, lai to dara. Pašam mājaslapā to izdarīt ir viegli, nezināju, ka ir arī mobilā aplikācija. Nezinu nevienu, kas deklarāciju iesniegtu klātienē.

Amanda Gustovska
Jēkaba Aleksandra Krūmiņa foto

Pansionāts dārgāks, bet pašvaldība palīdzēs

No 1. aprīļa vairāk būs jāmaksā par uzturēšanos Kuldīgas slimnīcas ilgstošās sociālās aprūpes nodaļās: pilsētā, Skrundā un Valtaiķos. Daļu sadārdzinājuma novadā deklarētajiem maksās pašvaldība. Tā deputāti izlēmuši ārkārtas sēdē.

Turpmāk pensionāts Kuldīgā vienam cilvēkam diennaktī izmaksās 40 eiro (izņemot tos, kuri ievietoti līdz pērnā gada beigām; viņiem – 38 eiro), Valtaiķos būs 30 eiro (iepriekš 24,59 eiro), Skrundā – 35 eiro (pirms tam 24,60 eiro).

Sadārdzinājumu veido ievērojamais cenu pieaugums energoresursiem, komunālajiem pakalpojumiem, ēku uzturēšanai un minimālās algas pieaugums, tāpat izdevumi par ēdināšanu, zālēm un citām vajadzībām.

Slimnīcas faktiskās izmaksas ir lielākas, un pašvaldība nolēmusi novadā deklarētajiem, kuri pensionātā mīt Skrundā un Valtaiķos, palīdzēt ar pieciem eiro diennaktī, Kuldīgas nodaļā tiem, kuri ievietoti līdz decembra beigām, ar septiņiem, bet tiem, kuri no 1. janvāra, – ar pieciem eiro. Šim mērķim ielānāti 250 tūkstoši eiro.

Deputāte Daiga Kalniņa interesējās, vai tāmēs norādītās summas kāds ir pārbaudījis. Domes priekšsēdes vietnieks Artis Roberts skaidroja: „Darba grupā trīs reizes tikāmies ar slimnīcas finanšu nodaļas vadītāju un galveno ārstu, visām pozīcijām izgājām cauri ļoti sīki. Kāpums ir pamatots, jo dārgākas ir visas pozīcijas.”

Kuldīgas slimnīcas pensionātos kopā ir 121 vieta, no tām 50 ir Kuldīgā, 45 – Valtaiķos, 26 – Skrundā. Pārsvārā tie ir mūsu novada cilvēki, bet no citiem novadiem – 12 klientu.

Kapitāl pārvaldības un audita nodaļas vadītāja Inga Kaltnece piebilda, ka Kuldīgas slimnīca pēc trīs gadu negatīvā snieguma pagājušo gadu beigusi ar peļņu.

Inta Jansone

Ministrs Kuldīgā padarīto novērtē atzinīgi

Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs, iepazīstot līdz šim izdarīto ceļā uz Kuldīgas vecpilsētas iekļaušanu UNESCO aizsardzībā, atzina, ka sasniegts labs rezultāts, tādēļ par šī statusa iegūšanu cerīgi varam gaidīt UNESCO Pasaules mantojuma komitejas komentārus. Šis process bija paredzēts pirms vairāk nekā gada, bet aizkavēšanās iemesls ir Krievijas iebrukums Ukrainā. Nu atzinums plānots vasaras vidū.

Kuldīgas digitālo inovāciju centra vadītājs Artis Gustovskis ārlietu ministram Edgaram Rinkēvičam un viņa biroja vadītājam Edvinam Severam rāda, kā darbojas virtuālās brilles, un skaidro, kā to izmantošana skolā veicinās bērnu interesi par zinātnēm.

Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs ieklausās Kuldīgas novada būvvaldes nodaļas vadītājas Janas Jākobsones stāstā par pilsētas ceļu uz UNESCO pasaules mantojuma sarakstu.

CEĻĀ UZ UNESCO JĀGAIDA LĒMUMS

Būvvaldes nodaļas vadītāja Jana Jākobsone kopā ar citiem pašvaldības darbiniekiem ministram prezentēja vairākos gados radīto materiālu. Viesis uzsvēra, ka viens no būtiskiem kritērijiem, ko komiteja vērtē, ir tas, kā iedzīvotāji paši izturas pret pilsētas iekļaušanu UNESCO aizsardzībā. Pašvaldības pārstāvji stāstīja, ka Kuldīgā situācija ir pozitīva: daudzi vietējie, tostarp uzņēmēji, par šādu statusu ne tikai priecāsies, bet ar to pat rēķinās un saista nākotnes darbību – cer uz lielāku tūristu plūsmu. E.Rinkēvičs par paveikto priecājās, jo tas pilsētu parādīt kā UNESCO pasaules mantojuma cienīgu. Vēlāk *Kurzemniekam* ministrs atzina, ka piecu gadu laikā kopš viņa iepriekšējās vizītes Kuldīgas ceļā uz pasaules mantojuma sarakstu paveikts ļoti liels darbs.

JAUNAJOS UZŅĒMUMOS UN CITVIET

Ar pašvaldības pārstāvjiem ministrs apsprieda arī iespējamo sadarbību eksportā, apmeklēja vairākus pilsētas uzņēmumus: dizaina klavieru darbnīcu *Klavins Piano*, alus darītavu *Duna* un kafijas grauzdētavu *Curonia Coffee Roasters*.

E.Rinkēvičs viesojās mākslas un izglītības koprades telpā *Adatu fabrika*, kur tās vadītāja Ilze Supe rādīja telpas, stāstīja, ka trešo gadu Latvijas Mākslas akadēmijas starptautiskajā maģistru programmā *Pakalpojumu dizaina stratēģijas un inovācijas* tiek uzņemti studenti no visas pasaules. Pirmajā gadā – pieci, šogad studē desmit, bet uz nākamo gadu pieņemti aptuveni 700, no kuriem tiks izraudzīti 35.

Ministrs apskatīja arī Kuldīgas digitālo inovāciju centru un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras biznesa inkubatoru.

(Intervija ar ārlietu ministru kādā no nākamajiem *Kurzemnieka* numuriem.)

Jolantas Hercenbergas teksts un foto

Būs traktortehnikas apskate

Valsts tehniskās uzraudzības aģentūra atgādina: lai piedalītos satiksmē, traktortehnika un piekabes jāsgatavo un jāuzrāda ikgadējai apskatei.

Jābūt derīgai atbilstošas kategorijas vadītāja apliecībai, tehnikas reģistrācijas apliecībai un obligātās apdrošināšanas polisei. Šogad stājās spēkā papildinātas prasī-

bas. Tehnikai un piekabei, kuras ražotāja noteiktais maksimālais ātrums nepārsniedz 30 km/h, jābūt pazīšanas zīmei *Lēngaitas transportlīdzeklis*. Aizmugurē pie piekabes un puspiekabes, kuru garums, ieskaitot jūgierīci, pārsniedz astoņus metrus, kā arī pie piekabes un puspiekabes, kuru masa pārsniedz desmit tonnu, jābūt pazīšanas

zīmei – dzeltenam gaismu atstarojošam taisnstūrim ar sarkanu fluorescējošu apmali. Vairāk uzmanības tiks pievērsts arī galveno lukturu un atstarotāju novietojumam.

Laiku un vietu, kur apskate notiks, var redzēt *Kurzemnieka* portālā: www.kurzemnieks.lv sadaļā *Aktualitātes*.

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Izbēg kazas, piedzēries iet pie skolotājiem, pa logu purina paklāju

Stāsta Kuldīgas novada pašvaldības policijas priekšnieks Kaspars Šabāns.

27. februāris. Skrundā, Ziedu ielā, jāpalīdz mediķiem ārstniecības iestādē nogādāt pacientu, kas nepakļaujas arī policijai, tāpēc nākas vest ar varu. Skrundenieki ievērojuši vīrieti, kas regulāri dežurē pie veikaliem un nepilngadīgajiem pērk cigaretes un alkoholu. Pieņemam aprakstu – turpmāk uzraudzīsim. Baznīcas ielā Kuldīgā kopīpašuma iedzīvotāji atkal strīdas un pārstūmj atkritumu konteineru uz vienu vai otru pusi. Izskaidrojam, ka pašiem jātiek galā. Kāds pasažieris sastrīdējies ar taksometra vadītāju – aizvedam uz Valsts policiju (VP) rakstīt iesniegumu.

28. februāris. Vienos naktī *Klondaikā* apmeklētājs daudz un mētā krēslus – ievietojam izolatorā. Pie V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas pieķeram divus pusaudžus smēķējam, par to sāks administratīvais process. I.Zeberiņa Kuldīgas pamatskolas pedagoga istabā ieradies iereibis jaunietis. Nododam viņu mātei, kura stāsta, ka iepriekšējā dienā dēls ciemojies pie klasesbiedra. Taču otram puisim pārbaudē alkohols netiek konstatēts. Rudbāržos kazas atkal izbēgušas no nožogojuma. Sazvanām saimnieces meitu: viņa taisnojas, ka sabojājies elektriskais gans.

1. marts. Stendes ielā jaunietis guļ, no medicīniskās palīdzības atsakās, tiek aizvests uz Kables *Zilo krustu*. Sermitē smagais

transports bez saskaņošanas ar pagasta pārvaldi izmantojis ceļu un to sabojājis, vainīgais sola salabot. Laidos ceļu sabojājuši mežizstrādātāji – turp dodas Skrundas patruļa. Saldus ceļa malā sēž jaunietis: nosalis, bez tālruņa. Sazināties ar vecākiem, ka atbrauks dēlam pakaļ līdz novada robežai.

2. marts. Pārbaudot vairākus pagastus Skrundas pusē, kā arī Laidus un Snēpeli, pārkāpumi netiek konstatēti. Vienīgi Nīkrācē, Dzeldā, suņa saimniece nav to čīpējusi un reģistrējusi laikā, tāpēc būs sods. Skrundā maksājumi automašīnu novietojumi zem Ventas tilta zaļajā zonā.

3. marts. Vilgālē daudzdzīvokļu mājai atgriezti TV kabeļi. Kuldīgas Rātslaukumā automašī-

na atpakaļgaitā uztriekusies stabīnam, un tas nolauzts. Abas lietas izmeklēs VP. Rumbas pagastā kaimiņi strīdas par servitūta ceļa izmantošanu. Gudeniekos atkal skraida lielie suņi. Alsundzniece zvana, ka pazudusi 15 gadus vecā mazmeita, vienlaikus norādot adresi, kur viņa varētu būt, jo draudzenei ir dzimšanas diena. Ģimenes konflikts Turlavā – meita stāsta, ka tēvs mammai iesitis. Vecāki krietni iereibuši, mājoklī ir nepilngadīgi bērni, ziņojam bāriņtiesai. No Skrundas mums zvana par iereibušu vīrieti ar nazi pie veikala Raiņa ielā. Pārdevējas stāsta, ka viņš uzvedies agresīvi un izraidīts ārpusē, kur turpinājis draudēt, iespējams, kādam arī iesitis. Tiek izsaukti mediķi, agresīvais vīrieti aizturēts un sodīts.

4. marts. Gaismas ielā Kuldīgā daudzdzīvokļu mājā pa logu kāds paklāju purina tā, ka putekļi iet uz visām pusēm. Ventas ielejā iebraukušas divas lietuviešu automašīnas. Ar licencēm makšķerēt drīkst, bet ne iebraukt lieguma zonā. Piltenes ielā jāpalīdz tikt vaļā no agresīva ciemiņa. Skrundas ielā ir piedzērusies sieviete, kurai ir mazs bērns. Ķeļu ielā dzērājs guļ trepju telpā: pamodinām, pats aiziet mājās.

5. marts. Snēpelē divi nikni suņi iekļuvuši briezu dārza aplokā. Skāde nav nodarīta, un dzīvnieku saimnieki vienojas. Vārmē vīrieti ciemojas pie kaimiņienes, bet tā vēlas, lai viņš iet prom.

Pierakstījusi
Daina Tafelberga

Pārvācas, sadzīvo un grib, lai ir kārtība

Iedzīvotāju sapulce Kabilē bija plaši apmeklēta. Vietējie interesējās par apkārtnes uzlabošanu un ceļu greiderēšanu, pagasta vadītāja Elīna Ose stāstīja par gadu, kas aizvadīts kopā ar ukraiņu patvēruma meklētājiem, par telpu pārveidi un jutās aizvainota, ka pārvaldei regulāri jāvēc sveši atkritumi.

LAI LABI IR VISIEM

Uz jautājumiem atbildēja pārvaldes vadītāja E.Ose, Kuldīgas novada domes priekšsēde Inese Astaševska, vietnieks Artis Roberts un izpilddirektore vietniece Agnese Buka.

E.Ose iezīmēja demogrāfisko situāciju: pagastā deklarēti 724 iedzīvotāji, pērn dzimuši četri un miruši 11 cilvēki. Pārvaldē strādā 18 darbinieki, tostarp tautas deju kolektīvu un ansambļu vadītāji, šoferi, kurinātāji, administratīvie darbinieki. Pārvalde uztur četras ēkas, tostarp kultūras namu, sociālo māju un no pērnā gada veco bērnudārzu. E.Ose: „Tas ir ļoti grūti – katra prasa savus ieguldījumus, remontu. Lai naudu ietaupītu, pērn nolēmām telpas pārveidot. Bērnudārzu pārcēlām uz skolu, lai atbrīvotu telpas, kur izveidot mītni ukraiņiem. Esam izmītinājuši 56 cilvēkus. Pastāvīgi dzīvo 16, no tiem četri bērni, kuri apmeklē mūsu skolu. Nu jau viņi ir diezgan labi iedzīvojušies. Liels paldies katram par atbalstu, ko esat devuši.”

Sākoties karam Ukrainā, noteiktas sankcijas pret Krieviju, un uzņēmums, no kura pārvalde iegādājās granulas, līgumu lauza: „Sākoties jaunajai apkures sezonai, atrast jaunu piegādātāju bija grūti. Granulu cena bija paaugstināta četrkārtīgi, arī elektrībai tā kāpa. Apjautām, ka visu apkurināt nespēsim, tāpēc bibliotēku pārcēlām uz pagasta pārvaldi. Darbi vēl notiek. Visi pakalpojumi būs pieejami, mainās tikai vieta.” Iedzīvotāji jautājuši, kas notiks ar bibliotēkas telpām, un pārvaldniece gaida viņu ierosinājumus.

PASTĀ DARBOJAS JAUNIEŠI

Pērn atbrīvojušies arī pasta ēka, kur jaunieši visu gadu darbojas mobilā darba projektā *Kabile*. Vairākas meitenes no Kuldīgas jauniešu mājas rīkojušas pasākumus. Tos koordinējusi kabilniece Renāte Balode: „Braucām ciemos uz citām jauniešu mājām, gājām pārgājienos, pie Kabilēs diķa divas dienas notika sadraudzība ar dažādām spēlēm. Kad projekts beidzās, kļuva par koordinatori, un nu turpinām sanākt pastā jeb, kā mēs to saucam, mūsu jauniešu mājā: spēlētjam galda spēles, šujam, cepam un darām daudz ko citu. Nāk pusaudži no 11 līdz 13 gadiem, taču gaidām arī lielos jauniešus ar idejām, ko darīt.”

Kabilēs pagasta pārvaldes vadītāja Elīna Ose atgādina, kas pērn izdarīts un kādas grūtības bijušas.

Elviga Riežniece pārsteigta par sliktu ceļu greiderēšanu.

Par citiem pērnā gada darbiem stāsta E.Ose: „Beidzot pabeidzām autobusa pieturu. Līdz tam bija ļoti ilgs ceļš. Gribējām, lai pietura ir modernāka, taču centrs atrodas kultūrvēsturiskā vietā, un tai bija ainaviski jāiekļaujas. Blakus atrodas koka pietura, tāpēc arī šī ir no koka, taču nebūt nav slikta. Tie, kuri brauc ar autobusu, ir priecīgi, ka tāda vispār ir.” Pērn atjaunots grants ceļš posmos Skola–Zeltlietas, Vecā muiža–Jaukumi un dažas vietas centrā.

CĪŅA AR MĒSLOŠANU

E.Ose atgādina – tām mājām, kam vēl nav atkritumu izvešanas līguma ar *Kuldīgas komunālajiem pakalpojumiem* (KKP), tas jāizdara steidzami: „Pašvaldības policija kopā ar uzņēmumu apskata tās mājas, kurām līguma nav. Sākumā būs brīdinājums, nākamreiz jau sods. Šis jautājums ir sāpīgs. Iedzīvotāji par izmestajiem atkritumiem var ziņot, un paldies tiem, kas to dara. Ziņojums atnāk uz pārvaldi ar rīkojumu mums tos savākt, un to arī darām, taču tas ir aizvainojoši. Īpašumā *Krāni* atkritumi tiek izgāzti jau gadiem. Mēs, pārvaldes darbinieki, dienas strādājam, lai tos savāktu, saņemam fotogrāfētus un veidotu atskaites. Kad to esam izdarījuši, paiet neilgs laiks, līdz saņemam ziņu, ka atkal ir izgāzti tur vai citur. Šo gadu laikā esam jau sapratuši saistību, no kurām mājām tie varētu nākt: ziniēt, ka turpmāk ziņosim pašvaldības policijai!”

Februārī kopā ar KKP izvērtēti mājokļi: „Pašvaldība izīrē 25 dzīvokļus. Mērķis bija uzzināt, ko domā īrnieki – kādā stāvoklī tie atrodas. Uzturēti tiešām ir ļoti

labi, un tas priecē. Atsevišķās vietās nepieciešami ieguldījumi. Šiem dzīvokļiem KKP sagatavos vēstules un noteiks termiņu, līdz kuram nepilnības jānovērš. Šie īrnieki drīz saņems arī vēstules par īres maksas paaugstināšanu no 1. maija. Kāpums nav liels: labiekārtotam dzīvoklim maksas būs 49 centi par kvadrātmetru, daļēji labiekārtotam, kādu mums ir lielākā daļa, – 30 centu, dzīvoklim bez ērtībām – 29 centi par kvadrātmetru.”

VEIDOS PIEMIŅAS VIETU

Šogad plānots sākt iekārtot nacionālo partizānu piemiņas vietu: „Ar šādu ideju pie mums vērsās Latvijas Nacionālo karavīru biedrības priekšsēdētājs Emīls Gailis. Pērn jau runājām par iespējamo vietu – gribējām, lai tā būtu redzama. Pēdējā sēdē nolēms pieminēkli ierīkot ceļa malā pie diķa. Lai vietu iekārtotu, tiks veidota taciņa vai, iespējams, arī laipa, bet vēl nezīnām. Paredzam, ka tas notiks nākamās trīs gadus.” Kabilnieks Ainārs Guštīlo ieteica organizēt vītolu stādīšanas talku: tas uzlabotu ainavu un plānoto piemiņas vietu, sasauktos ar Kabilēs simbolu vītolu jaunajā ģerbonī. E.Ose atbildēja, ka šāda ideja izskanējusi arī iepriekš un talka noteikti būšot.

DZĪVOKĻI PELĒ

Par problēmām ar ventilāciju un pelējumu *Jaunsudrabiņos* jautāja Rihards Lasmanis: „Jau agrāk jautāju, kā uzlabot mājas jumtu. Toreiz ieteica no ārpusē apmest skursteņus. Kad atbrauca speciālisti, secināja, ka ar to nebūs līdzēts – tie savu funkciju nepildot,

Dzidra Ķieģele ir satraukta par pagasta centra kopskatu.

Rihards Lasmanis vaicā, ko darīt, lai *Jaunsudrabiņu* mājā dzīvokļi nepelētu.

tāpēc ieteica skursteņus nojaukt. Tā bija liela kļūda. Bēniņos ir ventilācijas caurule, un skursteņim tikai bija jābūt zemākam, lai tā darbotos. Kā mūsu blokmāju siltināt un telpu pelēšanu novērst?” Atbild A.Roberts: „Līdzīgas situācijas ir Rudbāržos. Par to iedzīvotāji rīko māju sapulces kopā ar apsaimniekotāju un arī ir teikuši, ka ēkas vajag siltināt. Tad sarēķinām, cik tas izmaksātu, un šī summa tiek skaitīta klāt pie īres maksas. Rudbāržos tā ir nolēmts. *Skrundas komunālā saimniecība* ņem kredītu, lai to izdarītu. Pusi summas nosedz projekta finansējums.”

NEPROT NOGREIDERĒT?

Inga Hartmane bažījās par situāciju Piena ielā: „Pa turieni brauc smagās automašīnas, lopu mašīnas. Kāpēc to atļauj?” E.Ose teica, ka 7 t ierobežojuma zīme jau uzlikta: „Ja šādas situācijas ir, jāziņo pašvaldības policijai, lai pavēro.” I.Hartmane vaicāja, vai Skolas ielas posmā tiešām vajadzīga ceļa zīme – 20 km/h. E.Ose skaidro: „Tā uzlikta pēc vienas iedzīvotāju sapulces, jo tur staigā bērni un ir svarīgi, lai nerastos bīstamas situācijas.” Elviga Riežniece uzskata, ka ceļi Kabilē greiderēti slikti, citus tehnikas pat sabojājot, un jautā, vai par tādu darbu greideristi saņem samaksu. Atbild A.Buka: „Ja tas izdarīts slikti, jums tūlīt jāzvana pagasta pārvaldei. Mums ir ceļu inženieris, un viņš brauc novērtēt. Tādos gadījumos darbu liekam darīt vēlreiz. Liels paldies jāsaka Elīnai Osei par to, kā viņa ar ceļu uzturēšanu tiek galā ar mazo

finansējumu. Kabilē ceļu ir ļoti daudz un tīklojums ir blīvs. Tas ir labi, taču katru nākas uzturēt, un daļa jau tā nolietota, ka tiek līdznāta pamata konstrukcija. Tad no ceļa lien ārā akmeņi un iedzīvotāji saka, ka greiderists neko nesaprot. Taču to jau paši redzam, ka vajag uzbērt nākamo kārtu. Daļai esam to jau izdarījuši.”

Dzidra Ķieģele raizējās par pagasta skatu, ko bojā grausts centrā aiz veikala. Nekas netiekot darīts jau desmitiem gadu. Atbild I.Astaševska: „Pēc graustu saraksta pašvaldība nosaka lielāku zemes nodokli.” E.Ose piebilda, ka ar grausta īpašnieku sazinoties regulāri: „Arī nesen, kad bruka skurstenis, krita laukā ķieģeļi, īpašnieks atbrauca un to nojauca. Tagad tai ir izsisti logi. Drīz sazināsimies, bet neko citu iesākt nevaram.”

KĀ AIZVEST BĒRNUS UZ PULCIŅIEM?

A.Guštīlo grib noskaidrot, vai var neorganizēt autobusu, kas bērnus vestu uz pulciņiem Kuldīgā. I.Astaševska stāstīja, ka agrāk, kad viņa bijusi deju skolotāja, braukusi vadīt nodarbības arī vairākos pagastos: „Ar pulciņiem ir sarežģīti, jo intereses katram bērnam citādas. Kad mēģinājām to risināt, noskaidrojām, ka katrs pulciņš notiek savā dienā un savā laikā. Nav tāda ideālā laika, kas derētu visiem. Mēs cenšamies, lai vecāki, kuru bērni pulciņus apmeklē, kooperējas un vēl kādu paķer līdz. Tā arī es agrāk esmu vadījusi savus un citu bērnus. Katru nedēļu par vešanu bija atbildīgs kāds no vecākiem.”

Modeles veikala apģērbā: vai labs mārketings?

Aizvien biežāk apģērbu tirgotāji sociālajos medijos ievieto jaunāko kolekciju fotoattēlus, kuros tērpus demonstrē vai nu paši, vai īpaši piemeklēti modeļi. Tā rīkojas arī vairāki Kuldīgas sievietes apģērbu veikali.

Pēc iedvesmas

Veikala *Armadio* jaunumi tiek publiskoti feisbuka lapā. Apģērbus demonstrē īpašniece Elīna Žukova un pārdevēja Svetlana Saulīte.

E.Žukova atzīst, ka viņai fotosesija nepatīk, tāpēc kolekciju biežāk prezentē kolēģe Svetlana, kurai tas patīk un padodas: „Kad jāfotografējas, mani pārņem liels slinkums, un fotosesijai kārtīgi jāsapatavojas. Tā vienmēr tiek pārceļta uz rītdienu, kas rit veselu mēnesi.”

Pērnavasar modeles bijušas citas: „Katrai augums citāds, tāpēc katrai piestāv cits modelis vai kombinācija. Skatos, lai modeles būtu atšķirīgas un apģērbu spētu parādīt vislabākajā gaismā.” Biežāk Elīna fotografējas tad, ja vēlas ko pielaiķot sev, – tad tiek uzņemti viens apģērba gabals, kaut kas pievilkt klāt un pie reizes uzņemts foto, taču fotosesijām tiek izdomātas saskaņīgas kombinācijas: „Velkam tādas, kas labi saskan, kā pašām šķiet. Tas ne vienmēr ir no jaunākās kolekcijas. Ja kombinācija izdodas, tā ieinteresē vairāk cilvēku. Ir tādi, kas vēlas konkrētu apģērbu pēc fotogrāfijas. Liela daļa klientu gan joprojām dod priekšroku tam, lai izstaigātu veikalus un apģērbu mērītu, jo tā ir sava veida izklaide un uzlabo garastāvokli.”

Veikala mērķauditorija ir ļoti dažāda, pieejams plašs izmēru klāsts. Preces tiek izvēlētas pēc Elīnas gaumes un modes tendencēm. Te ir košas krāsas un interesanti dizaini. „Pie manis iepērkas tādas klientes, kas pārzina jaunāko modi un mīl pucēties,” viņa atzīst. Kuriem apģērbiem pieprasījums būs lielāks, nevar paredzēt: „Reizēm vairākām klientēm iepatīkas viena modeļa džinsi

Tērpu no veikala *Armadio* rāda pārdevēja Svetlana Saulīte.

vai kas cits, kas izceļas no citu piedāvātā.” Vaicāta, kas aktuāls šopavasara, viņa teic: „*Armadio* atradīsiet ko košu un noteikti zaļā, violetā vai spilgti rozā krāsā.” Pērn lielāks pieprasījums bijis zaļajiem toņiem, šogad aktuālāki būšot oranžie un dažāda apdruka: „Tirgū daudz parādās apģērbu ar uzdrukātām, iešūtām sirdīm, piemēram, džinsos.” Tas gan neesot Elīnas gaumē un veikalā diez vai būšot.

Demonstrēt grib daudzas

Veikals *Bloom* Kuldīgā atvērts vien kopš pērnā oktobra, taču pozitīvas atsauksmes no jaunajām klientēm saņemtas jau divu nedēļu laikā, atklāj īpašniece Kaiva Benuševica. Viņa līdz šim fotografējās pati, taču kopš šī gada modeles ir citas.

Apģērbs tiek reklamēts instagramā un feisbukā, nesen atvērts arī interneta veikals: „Sociālie tīkli dod daudz, un uzņēmumam ar tiem jāstrādā. Šķiet, tieši kovida laikā cilvēki saprata, ka droši un ērti apģērbu var pasūtīt arī internetā. Bieži dzirdam: „Kāpēc jāiet ārā no mājas, ja var pasūtīt internetā?” Fotografēties man patīk, bet, tā kā esmu arī fotogrāfe ar savu skatījumu uz rezultātu, vairāk vēlos fotografēt citus, lai iegūtu to, ko esmu iedomājusies. Abus izdarīt nevaru – tieši tāpēc palīdz draudzenes, māsa un citas meitenes, kuras aicinu. Uz vasaras pusi fotosesiju būs vairāk.”

Kaiva modeles meklējusi instagramā un bijusi pārsteigta, cik daudzas kuldīdznieces pieteikušās: „Ar laiku ceru uz fotosesiju aicināt katru, kura izrādīja interesi. Modeles meklēju tāpēc, lai meitenēm, kuras apģērbu pasūta interneta veikalā, būtu vieglāk saprast, kā tas izskatītos gan uz XS, gan XL izmēra ķermeņa aprisēm.”

Tērpus Kaiva kombinē pati un atļauj to darīt arī modelēm: „Katrai ir savs skatījums un vēlmes, un tas nemaz nav slikts.” Veikala piedāvājumu īpašniece izvēlas pati un pēc klientu vēlmēm. Tiek pētītas arī modes tendences, taču galvenais esot tas, lai klientes šajā apģērbā justos ērti un pašpārliecināti.

Veikala *Bloom* izraudzīto tērpu rāda īpašniece Kaiva Benuševica. To darīt palīdz arī māsa, draudzenes un šogad vēl citas Kuldīgas meitenes.

Piestāv pat 56. izmērs

Veikalā *Patrīcija* apģērbus demonstrē īpašniece Svetlana Grīnbergas meita Patrīcija Fogeļe. Mērķauditorija ir sievietes pēc 30 gadiem, taču Svetlana atzīst, ka nestandarta apģērbs var labi izskatīties arī uz jaunietes auguma.

„Fotosesijas ir tad, kad atnāk jaunās preces. Ziemā nedaudz retāk, pavasarī, vasarā – ik pēc divām nedēļām. Kā tērpu kombinēt, izvēlos es. Patrīcija ir vilkusi gan sava 36.–38. izmēra, gan 56. izmēra apģērbu. Cilvēks var labi izskatīties jebkādā apģērbā, ja vien prot to pareizi izvēlēties,” Svetlana ir pārliecināta. Tas, cik labi viss izskatīsies fotogrāfijā, atkarīgs arī no tā, kā to spēj iznest modele: „Fotografējam aptuveni trīs gadus. Mums jau ir pieredze, kādas pozas konkrētam modelim izskatās labāk.”

Iedvesma nēmta no citiem veikaliem: „Jāiet laikam līdzī – nav citu variantu. Biežāk sekoju līdzī Rīgas veikalam *Kumode*, kur apģērbu demonstrē modeles.” Bez feisbuka konta izveidota arī klientu grupa telefona lietotnē *WhatsApp*, kur tiek sūtītas jaunāko kolekciju fotogrāfijas: „Tas ir ērtāk un

Veikala *Patrīcija* modele ir īpašniece meita Patrīcija Fogeļe.

efektīvāk, jo feisbukā var ko palaist garām. Vatsapa grupā ir pastāvīgās klientes, sievietes ar līdzīgu stilu. Viņām attēlus nosūtu pirmajām, feisbukā publicējam pēc tam.” *Patrīcijas* pastāvīgo klienti Svetlana raksturo kā sievieti ap gadiem 50, kura ir stilīga un drosmīga. Vaicāta, vai tikpat drosmīga ir modele, viņa atbild: „Sākumā meita domāja – piekrist vai ne, taču noliku fakta priekšā – mums ir veikals *Patrīcija*, un modelei jābūt tieši viņai.” Pavasara kolekcijā ir melnbalti apģērbu raksti: „Melns ar baltu šopavasara modē. Aktuāli arī plati, kļošeņu stila džinsi un džinsi ar dažādiem rakstiem.” Svetlana stila tendencēm seko līdzī Itālijas, Francijas un Izraēlas modes lapās.

Piesaista ieobraucējus

Veikalā *Galerija* četrus gadus apģērbus izrāda pārdevēja Inese Aleksandroviča, kura pie fotosesijām tā pieradusi, ka vairs nav jādomā, kā pozēt: tas notiek dabiski.

Veikali *Galerija* ir arī Saldū un Talsos, un īpašniece ir saldeniece Tatjana Pačkuna. Pirmais veikals atvērts Saldū pirms pieciem gadiem, Kuldīgā tāds ir četrus gadus.

Tatjana stāsta, ka fotosesijas ar modelēm esot jau kopš paša darbības sākuma: „To darām tāpēc, lai cilvēki redzētu, cik liels ir apģērbu klāsts, lai saprastu, kā tas izskatās uz auguma.” Tērpus rāda pārdevējas: „Katra velk to, kas patīk un piestāv. Inesei no Kuldīgas veikala piestāv itin viss – gan lielāki, gan mazāki izmēri.”

Tatjana atzīst, ka tagad lielākā daļa iepērkas internetā, tāpēc nav bijis šaubu, ka šādi tiks sasniegta lielāka auditorija: „Veikalā neienāk tik daudz cilvēku, cik apskata attēlus feisbukā, instagramā. Feisbukā regulāras ir arī tiešraides par jaunumiem.”

Inese Aleksandroviča idejai demonstrēt apģērbu sociālajos medijos piekritusi, tikko sākusī te strādāt: „Fotosesijai tērpus izvēlos pati. Citreiz fotografējamies pat divas reizes nedēļā: kādu reizi veikalā, citu – Liepājas ielā.” Liela daļa pircēju nemaz neesot vietējie – vairāk braucot no Ventpils un Liepājas, arī Cēsīm: „Vairākas klientes, kuras nav

Veikals *Galerija*. Apģērbu demonstrē pārdevēja Inese Aleksandroviča.

no Kuldīgas, esam ieguvuši, pateicoties fotogrāfijām feisbukā, kur viņas par mums uzzinājušas. Sekotāju skaits četros gados ir krietni audzis. Ir arī tādi, kuri ienāk veikalā un nezina, ko vēlas. Mums viņas nākas apģērbt no galvas līdz kājām.”

Sievišķības noslēpums

Jolanta Hercenberga
Elīnas Gailes,
Gitas Neilandes arhīva un
Lailas Liepiņas foto

Kas ir sievišķība, kā to sajost sevī un paust apkārtējiem, jautājām trim burvīgām dāmām: Kuldīgas skaistumstudijas **Viktorija** īpašniecei **ELĪNAI GAILEI**, psiholoģei **GITAI NEILANDEI** un Laidu pagasta **Vecmeždreiju** saimniecei **VIKTORIJAI ZONENBERGAI**.

Spēj sabalansēt spēku un trauslumu

Sievišķīga sieviete ir stipra, tāda, kura zina, ko grib, un spēj to sasniegt. Vienlaikus viņa saglabā spēju baudīt dzīvi un būt ēteriska un mīļa būtne,” uzskata skaistumstudijas **Viktorija** īpašniece **Elīna Gaile**.

„Jūtos sievišķīga katru gadu aizvien vairāk. Man tas iet roku rokā ar profesiju, ar manu mērķu sasniegšanu, ar to, ka es baudu to, ko daru,” saka Elīna.

„Mēs, sievietes, esam dzimtas turpinātājas. Salons atrodas Mazajā Pļavas ielā 3, manas dzimtas mājā. Vecmamma, kura šeit dzīvoja, arī bija stipra un sievišķīga sieviete. Es to turpinu. Tas ir kā apsolījums, ka darīšu savu

„Sievišķība un skaistums ir termini, starp kuriem liekama vienlīdzības zīme,” saka Elīna Gaile.

sirds darbu. Mēs, sievietes, savu spēku pārmantojam no dzimtas. Mūsdienīga sieviete ir tāda, kas var strādāt arī vairākos darbos un

vienlaikus būt ārkārtīgi sievišķīga. Viņa ir sirsnīga, mīļa, labestīga, prot baudīt dzīvi. Viņai pietiek laika ģimenei, savai otrajai pusītei. Viņa spēj šos elementus apvienot un nepazaudēt šarmu. Sievišķību var izkopt ar laiku, kad ārējo skaistumu papildina iekšējais, dzīves pieredzes dotais spēks. Kad esi jau kādus mazos mērķišus sasniegusi, kaut kur apdedzinājusies, bet nostiprinās pārliecība, ka daudz ko vari.

Starptautiskā sieviešu diena sākumā bija diena sieviešu cīņai par līdztiesību, bet mūsdienās situācija ir pilnīgi citādāka. Sieviete nereti ieņem līderpozīciju. Viņas ir emocionāli stipras un pašpārliecinātas, daudz sasniedz,

pa karjeras kāpnēm kāpj droši un pārliecinoši. Prot izveidot lielisku karjeru, audzināt bērnus un lieliski izskatīties. Var to visu apvienot. Sievišķība ietver to, ka jāprot balansēt spēku un trauslumu, garīgo stiprumu un ārējo maigumu. Sievišķīga sieviete ir mīļa.

„Sievišķība ietver to, ka jāprot balansēt spēku un trauslumu, garīgo stiprumu un ārējo maigumu. Sievišķīga sieviete ir mīļa.”

Ir gadījies, kad pati sevi pieķeru pie domas, ka esmu ko izdarījusi kā īsta blondīne. Bet arī tā ir sie-

višķības pazīme, ja proti pasmieties par to, ka ar tevi tā var gadīties. Vari sev patikt arī neveiklās situācijās. Tā ir harisma, ja tev ir savs noslēpums un tu proti par sevi pasmieties.

Es 8. martu izjūtu kā svētkus. Tas ir pavasaris, kad daba mostas un sievietes skaistums atplaukst. No savas otrās pusītes, tēva un agrāk arī no vecāteva šajā dienā vienmēr saņēmu ziedus. Tā mums ir kā tradīcija. Var puķes dāvināt un uzmanības apliecinājumus izrādīt arī citās dienās, bet 8. martā sievietes noteikti ir pelnījušas justies īpašas.”

Ir stipra, bet ļauj lutināt

Klasiskais sievišķības simbols – Bārbija augstpapēžu kurpītēs ar baltu rokassomiņu – noteikti neesmu. Neesmu maigā pelīte, kura dara tikai sievišķīgus darbiņus. Daru arī smagākus, jo pati tā esmu izvēlējusies dzīvot. Sievišķīga sajūtos savā stiprumā,” saka Laidu pagasta **Vecmeždreiju** saimniece **Viktorija Zonenberga**.

Kopā ar vīru Gati viņa saimnieceko vairāk nekā 30 gadus. Pašlaik ap 1000 hektāros audzē labību, fermā kopj ap 200 jaunlopu. „Šajos gados ar Gati esam saauguši kopā. Nedomājam kategorijās, kas sievišķīgi, kas ne. Lielos vīriešu darbus nedaru, bet, ja jāiet uz kūti, tad tas jā dara. Vai to var izdarīt sie-

višķīgi? Droši vien. Kas man liedz aiziet tur puķainos gumijas zābakos?” smeļ Viktorija.

„Ja jāiet uz kūti, tad tas jā dara. Vai to var izdarīt sievišķīgi? Droši vien. Kas man liedz aiziet tur puķainos gumijas zābakos?”

„Katrai sievišķība izpaužas citādāk. Citai tā liek justies izskats, citai – spēja rūpēties par citiem, vēl kādai ir svarīgi sasniegt savus mērķus. Es jūtos sievišķīga īpašos brīžos: ģimenes svētkos, kopābūšanā. Manuprāt, katrai ir svarīgi

prast sevi pasniegt, pozicionēt kā ģimenē, tā sabiedrībā. Un ārējam skaistumam, sakoptībai jāiet kopsolī ar iekšējo skaistumu, gudrību.

Man gribētos starp termiņiem *sievišķība* un *stipra sieviete* likt vienlīdzības zīmi. Tikai filmās sievišķīgās ir tās ļoti vājās, kuras paklūp un gaida, kad viņas kāds ķers. Un filmās vienmēr arī uzrodas tas, kas ķer. Dzīvē sievišķīga sieviete ir tāda, kura ir par sevi pārliecināta, pašprietiekama un konkrētās situācijās reizēm pat spēj atbalstīt vīrieti. Arī tas padara sievišķīgu.

Uzskatam, ka sieviete var atļauties būt sievišķīga, ja viņai blakus ir stiprs vīrietis, piekritu daļēji. Klasiskā ģimenē tā ir, bet daudzas sievietes ir vienas pašas, un tas viņas nepadara mazāk sie-

višķīgas, jo daļa no sievišķības ir spēja kontrolēt situāciju, pielāgoties apstākļiem.

Arī būt līderi ir ļoti sievišķīgi. Mūsdienās daudzas ir fantastiskas vadītājas ne tikai ģimenes organizācijā, bet dažādos līmeņos, piemēram, uzņēmumos, valstu vadībā. Ir labi, ka valda līdztiesība. Bija laiki, kad sievietes dzīvoja mājās, vāca bērnus un vārīja putru.

Bet, ja blakus ir vīrietis, tad ir forši reizēm paiet maliņā, atzīt, ka nevari kaut ko izdarīt. Vari būt stipra sieviete, kura ļauj sevi lutināt. Ne tāpēc, ka pati ko nevarētu, bet tāpēc, ka pati atļaut vīrietim būt vīrišķīgam. Mēs varam visu! Bet vai vienmēr vajag? Jāļauj vīrietim sajusties kā stipriniekam un pašai kā mazai pelī-

„Sieviešu diena nav man ļoti svarīgi svētki, bet ģimenē vīrieši ar ziediem un kūciņām, protams, mēdz tajos iepriecināt,” saka Viktorija Zonenberga.

tei. Ir labi, ja blakus ir vīrišķīgs, stiprs plecs, uz kuru paļauties. Vienlaikus ir labi, ja sieviete arī pati ir stipra. Mūsu dzimtā tādas sievietes ir jau ceturtajā paaudzē, cik es zinu. Mana mamma, vecmāmiņa un arī meita esam stipras un ar stingru raksturu.”

Sevi un pasauli pieņemoša

Sievišķīgu sievieti var pamanīt pēc ārējās enerģijas – viņa mazliet staro. Tai var būt seja gan grumbas, gan nogurums, tomēr viņa staro, jo apzinās savu pašvērtību un seksualitāti. Viņai ir skaidrība par vērtībām, lomām un robežām, ir veselīga attieksme pret savām un citu vajadzībām. Viņā ir mīlestība pret sevi un pasauli,” uzskata psiholoģe, kādreizējā kuldīdzniece **Gita Neilande**.

„Sievišķība vispirms ir sava dzimuma apzināšanās,” skaidro Gita. „Tā mūsos raisās no pirmajiem dzīves mirkļiem. No tā, kāda bijusi saskarsme ar mūsu pirmo vīrieti – tēti, kā viņš par

mums priecājies. No tā izriet tas, cik droši sevi nesīsim kā sievietes. Vai – cik daudz šķēršļu nāksies pārvarēt, kamēr mēs sevī sievišķību atraisīsim.”

Gita nespējot atklāt īpašus trikus, kā justies sievišķīgai, bet ar dažiem ieteikumiem varot padalīties: „Viena absolūti vienkārša un teju visām derīga doma – reizi nedēļā darīt tieši to, kas patīk. Kā dai tas ir iet uz mežu garā pastaigā, nūjot, kādai pērļot, citai noskatīties brīnišķīgu filmu. Var kā rituālu ieviest iknedēļas darbības, kas mūsu resursus atjauno. Varbūt pietiks ar to, ka aiziešu pie friziera un saņemšu to, ka mani apčubina. Bet varbūt palūgšu mājiniekiem, ka man

Psiholoģe Gita Neilande: „Katrai sev jāpajautā, kas tieši man palīdz justies sievišķīgai.”

vajag vienatni, ka es pusi dienas drīkstu pavadīt savā istabā, lasot grāmatu vai vienkārši izguļoties. Tās *tabletes* ir dažādas. Un no-

teikti nevajag aizmirst vismaz reizi mēnesī, kad neviena nav mājās, pēc mazgāšanās plikai uzdejoj pie spoguļa. Fantastiska recepte! Mēs, sievietes, bioloģiski esam uz Zemes ar savu misiju. Ir lietas, ko vīrietis neizdarīs, un lietas, ko neizdarīs sieviete. Sevi jāpieņem, un mums būs absolūti laba sajūta pašiem savā ķermenī un savā identitātē.”

Gita uzskata: tas, cik sievišķīgi sieviete jutīsies, vairāk ir atkarīgs no pašas uzskatiem nekā vīrieša rīcības. „Tas atkarīgs no tā, cik sieviete šķiet, ka viņas tiesības ir apdraudētas. Brīdis, kad vīrietis viņai atver durvis, kādai var likties aizvainojošs. Brīdis,

„Mēs, sievietes, bioloģiski esam uz Zemes ar savu misiju. Ir lietas, ko vīrietis neizdarīs, un lietas, ko neizdarīs sieviete.”

kad pasniedz mēteli, var likties sadusmojošs. Tāpēc katrai sev jāpajautā, kas tieši man palīdz justies sievišķīgai. Ja vīrietis var uzņemties atbildību par mašīnas salabošanu, tad jāprot šo atbalstu pieņemt. Jāprot pieņemt lutināšanu, puķes, uzmanību, lai esam priecīgas atkal plaukt un paust savu maigumu, pateicību un mīlestību.”

Zobu tehniķe strādā ar lielu rūpību

„Man patīk sēdēt un veidot. Tas jādara rūpīgi, nevar tā – pa roku galam. Ja dakterim rezultāts nepatīks, darbu vispār nedabūsi,” stāsta Kuldīgas zobu tehniķe MARITA LĪCE.

Vasarā apritēs pieci gadi, kopš viņa nodibinājusi uzņēmumu *M.M.M. tehnika* un pakalpojumus piedāvā gan zobārstniecībām, gan ārstiem, kuri protezē. Zobu tehniskajā laboratorijā Ventspils ielā 12 M.Līce izgatavo izņemamas un neizņemamas protēzes (piemēram, keramikas un metālkeramikas kroņus), ortodontiskās platītes, dažādas kapes. Kā saka uzņēmēja, pieprasījums tik liels, ka jāspēj tik darīt. Paveiktais tiek sūtīts uz Talsiem, Ventspili un Liepājas pusi, pa laikam pasūtījums ar kurjeru tiek nogādāts kādai dakterei Raunā.

„Pirmos divus gadus te pavadīju ilgas stundas. Tikai pēc vairākiem gadiem beidzot sāku izbaudīt darba augļus.”

„Ir grūti sākt, ja nekā nav. Nekas jau nenotiek tikai ar vienu galdu,” saka zobu tehniķe, SIA *M.M.M. tehnika* īpašniece Marita Līce, kurai sākt uzņēmējdarbību palīdzējis Kuldīgas biznesa inkubatora atbalsts.

JĀDARBOJAS PACIETĪGI

Marita uzaugusi Talsu apkārtnē – nelielā ciematīnā Vandzenē. „2003. gadā pabeidzu vidusskolu. Tolaik apkārt tika padota kaut kāda avīze par to, kā izvēlēties profesiju. Tur piedāvāja mācīties zobu tehniķos – kopmītnes blakus, mācīšanās tikpat kā bez maksas. Protams, jāpērk materiāli, ieguldot savu naudu. Bet gada maksas nebija. Aizbraucu, pāinteresējos. Nebija nekādas saļēgas, kas tas zobu tehniķis ir, bet zināju, ka Talsos ir un tur vienmēr kaut kas smird. Plastmasa ir tā, kas smird. Vairs to nejūtu – ar gadiem pierod. Pašai man bija ortodontijas platīte, kas regulē zobus. Tā bija pirmā saskare, kas radīja priekšstatu,” atceras M.Līce.

Viņa devusies uz Rīgas 1. medicīnas koledžas atvērto durvju dienu, lai iepazītu topošo profesiju. Uzzinot, ka būs jādarbojas pacietīgi, sapratusi, ka tas viņai der. Iestājeksāmenos jāzīmē zobs un jāizveido tas no plastilīna. Pēc otrā kursa viņa sākusi strādāt *Ventspils ZTL* (zobu tehniskajā laboratorijā), jo darbinieces devušās dekrētā. Tur izdevies nostiprināt skolā gūtās zināšanas. Pabeigusi koledžu un uzņēmumā nostrādājusi teju 13 gadu. „Mācību periods bija īss un ātrs. Pēc tam lekcijas, praktiskās nodarbes un kursi. Zināšanas pieaug līdz ar jaunajiem materiāliem, jo māca, kā ar tiem strādāt,” stāsta Marita.

„KURŠ STRĀDĀ, TAM IET!”

Uz Kuldīgu atvedusi mīlestība. Marita sapratusi, ka izbraukāt no Ventspils uz Kuldīgu nav iespējams. Tad nonākusi pie atziņas, ka arī pati var darboties kā zobu tehniķe. Sākumā šaubījiesies, kā to izdarīs un vai darba pietiks, bet tagad jūtas stabili.

„Kurš strādā, tam iet! Sāku ar pamata lietām: ko redzēju Ventspilī, to arī taisīju. Un tas darbojās. Katrs darbs ir izaicinājums. Kad dēls sāka iet 1. klasē, atradu vietu un sāku darboties. Nekas neizdarāms tas nav. Pirmos divus gadus te pavadīju ilgas stundas. Kaut kas būs tikai tad, ja darīs. Jo vairāk sēdēšu un izdarīšu, jo vairāk būs naudas. Tikai pēc vairākiem gadiem beidzot sāku izbaudīt sava darba augļus: varu uzelpot, paņemt atvaļinājumu un pa vasaru kārtīgi atpūsties.”

„Par mani jau runā mans darbs.”

Jau koledžas laikā sapratusi, ka tāda darbošanās viņai patīk. Maritu aizrauj darbs, kurā jākoncentrējas, jādara rūpīgi un jāveido detaļas. Reiz zobu tehniķei zvanījis darbinieks no SIA *Latvijas tālrunis*, kas piedāvā digitālo mārketingu nelieliem uzņēmumiem, un jautājis, kāpēc viņa sevi nereklamē. „Atbildēju, ka nevajag. Par mani runā mans darbs. Varu izdarīt tik, cik varu. Sāku pusdeviņos un beidzu asto-

ņos pusdeviņos vakarā. Ne vienmēr diena ir tik gara, bet pārsvarā tā ir, jo gribas darāmo izdarīt.”

TRĀPA ĪSTAJĀ LAIKĀ UN VIETĀ

Liels atbalsts uzņēmējdarbības sākumā bijis Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras Kuldīgas biznesa inkubators. Sākotnēji par to M.Līce nebija dzirdējusi, bet par iespēju saņemt atbalstu uzzinājis vīrs Mārcis Līcis. Uzrakstījis biznesa ideju, tad iestājies inkubatorā un dibinājusi uzņēmumu. Tur saņēmusi atbalstu gan materiālu, gan iekārtu iegādei. „Aizgāja smuki kā pa sviestu!” atceras Marita. „Līdzfinansējums paātrināja, atvieglināja ražošanu un vairoja apjomu. Tas bija nedabiski viegli! Es laikam darītu to vēlreiz. Četrus gadus varēju saņemt palīdzību, lai savu biznesu uzceltu. Tas patiešām darbojas. Pirmo posmu sāku ar saviem līdzekļiem. Vispirms nopirku vienu aparātu, pēc tam nākamo, tad krāsniņu, bet galdu nopirku pēdējo.”

Zobu tehniķe stāsta, ka telpā ir darba vieta vēl vienam cilvēkam. Varbūt ar laiku strādās vēl kāds. Pašlaik Marita visu dara viena, taču darāmā pietiktu vēl kādam. „Inkubators līdzfinansēja 50 procentus, un tas bija atspēriens nākamajam pirkumam. Pa pusotram solim visu laiku lecu uz priekšu, sāku pelnīt vairāk. Trāpīju īstajā laikā un vietā.”

PATĪK DARĪT PAŠAI

Protēžu izgatavošana prasa daudz laika, un liela nozīme ir rūpībai. „Viss ir karsts, tam jāatdziest. Nedrīkst neko sasteigt – jātaisa lēni, kārtīgi, pareizi, jāievēro aparātūras režīms. Cilvēkiem gadās, ka zobu plate pārlūst. Reizēm viņi neapdomāti ēd cietas lietas, brutāli grauž riekstus. Bet te tikai plastmasiņa. Taču tā gadās, jo žoklim ir ļoti spēcīgs sakodiens,” skaidro M.Līce.

„Ja aizeju pie manikīra, priecājos saņemt rūpīgu un skaistu pakalpojumu. Arī es gribu savu darbu izdarīt labi.”

Metāla kronīšu tapšanā tiek iesaistīts ārpakalpojums – metāla detaļas atliekas Ventspilī vai Rīgā, jo te laboratorijā nav metāla lejamās krāsns. Pēc tam zobu tehniķe detaļām liek virsū nepieciešamo. „Viss atkarīgs no cenas un pieprasījuma. Ko prasa, to taisu. Man patīk darīt pašai, cik nu varu. Sagatavoju vaska detaļas, nosūtu uzņēmumam, kas tās atbilstoši atpakaļ atliekas no metāla.”

Zobu tehniķe stāsta, ka protēzes var izgatavot vienā dienā, bet viss atkarīgs no tā, kāda rinda ir pie zobārsta, jo protēzēm vajag

ZOBU TEHNIKA
kvalifikāciju var iegūt Latvijas Universitātes Rīgas 1. medicīnas koledžā. Studijas ilgst divus gadus un sešus mēnešus.
Vairāk: www.rmkl1.lv.

dzīgas vairākas pielaiķošanas. „Varu uztaisīt ātri, bet vienlaikus daru vairākus darbus. Ja piesēžas un visu grib ļoti ātri, dienas laikā var izdarīt. Bet tas ir nenormāls temps. Trīs dienās jau ir ļoti ātri. Pie daktera aiziet vēl vesels mēnesis vai pat pusotrs, jo tur ir rinda.”

PRIECĪGI KLIENTI

Lai gan protēžu klāsts mēdz būt plašs, M.Līce norāda, ka parastās ir ļoti labas, turklāt cena daudz mazāka. „Izņem, izmazgā, izskalo – smuki tūras. Ja salūst, salabojam. Ja izrauj zobiņu – pielieku klāt. Cilvēkam izdevīgāk. Viņš var to atļauties, un mutes zobu rinda ir aizvietota. Citi pret to izturas skeptiski un uzskata, ka vajag moderni – protēzes ar implantiem.”

Visvairāk Maritu iepriecina pateicīgi klienti, kuri paveikto novērtē. „Viņi atnāk un saka: „Jūs tik smukas protēzes uztaisījāt!” Ir prieks censties. Ja aizeju pie manikīra, priecājos saņemt rūpīgu un skaistu pakalpojumu. Arī es gribu savu darbu izdarīt labi.”

INFLĀCIJAS DĒĻ JĀCEĻ CENA

Arī zobu tehniķe izjūt inflāciju. „Cenas ir vienkārši nenormālas! Diemžēl arī man jāpaceļ, un dakteri dara to pašu. Viss, kas saistās ar medicīnu, ir trīs reizes dārgāks. Dievs dod, lai tas labi kalpotu! Cerams, ka cenas pārstās augt tādā apmērā. Ieejot veikalā pēc ikdienas produktiem, ar 20 eiro vairs nav, ko darīt. Sāku skatīties līdzī. Jāpadara vairāk, un cena jāpaaugstina par saprātīgu summu, lai nosegtu izdevumus un neieķūtu tajā grāvī, kad naudas sāk pietrūkt. Tas parasti ir viens moments, un mani tas baida. Jādara, un cena jāpaceļ – nedrīkst no tā baidīties,” uzskata M.Līce.

Ar materiāliem problēmu nav, jo Marita tos iepērk savlaicīgi. Pandēmijas laikā viņa varējusi mierīgi darboties, jo telpā atrodas viena: „Pa to trakāko laiku izdarīju to, kas iekavēts. Pēc tam varēja atsākt strādāt dakteri, un man nekā neapstājās. Liels pluss bija tas, ka biju viena ar sevi.”

Kristīnes Pabērzas teksts un foto

„Ģerboņiem ir mūžības pieskaņa”

„Mans darbs ir skaidrot heraldiku, pētīt to un radīt. Ļoti interesanta nodarbe,” secina heraldikas mākslinieks EDGARS SIMS. Viņa zīmētie ģerboņi pieciem Kuldīgas novada pagastiem jau ir apstiprināti, turpinās darbs vēl pie trim. Kad tie būs pabeigti un apstiprināti, tad savs ģerbonis būs ikvienam mūsu pagastam.

Kuriem mūsējiem jau esat tos izstrādājis, un kuriem tie vēl top?

Sadarbība ar Kuldīgas novadu sākās ar Pelciem, turpinājās ar Ēdoles, Rumbas, Īvandes un Rudbārzu pagastu. Šiem pieciem jau ir reģistrēti. Izstrādē vēl ir Raņķu, Kabīles un Vārmes ģerbonis.

Šķiet, ka radīt ģerboni – tas nav nemaz tik vienkārši...

Nezinātājam nereti šķiet, ka var paņemt dažādus simbolus, kādi jau redzēti citur, salikt tos citā kombinācijā un radīt jaunu. Tā gluži nevar. Neatkarīgi no tā, vai tas ir dzimtas, pagasta, novada vai pilsētas ģerbonis, paši galvenie principi ir šādi: pirmkārt, jābūt kaut kam tādām, kas raksturo īpašnieku, to, ar ko viņš sevi identificē un kas raksturo tikai viņam, otrkārt, ģerbonis nedrīkst būt tāds, ko var sajaukt ar citu. Tam jābūt, cik vien iespējams, oriģinālam.

„Latvijas heraldika pasaulē kotējas augstu un tiek atzīta par vienu no skaistākajām.”

Neatkarīgi no tā, vai tas domāts dzimtai vai pagastam, tas ir kā vēstījums nākamajam paaudzēm, ko tās turpinās lietot, kad mūsu sen vairs nebūs. Ģerboņiem faktiski ir mūžības pieskaņa.

Kā pagastiem gāja, meklējot raksturīgo?

Ļoti jauki ir tas, ka iedzīvotāji iesaistās ģerboņa izstrādē. Ne visas idejas ir realizējamas, taču pats process, kad cilvēki domā, kas viņu dzimtajai vietai raksturīgs un ar ko viņi vēlas identificēties, ir vērtīgs. Svarīga ir arī mijiedarbība starp novada un pagasta vadību, mākslinieku un iedzīvotājiem: ir jūtama atgriezeniskā saite. Un vienmēr ir ļoti interesanti lasīt ierosinājumus. Reizēm, tos izlasot, rodas cita ideja.

Visi jau tapušie Kuldīgas novada pagastu ģerboņi ir interesanti un oriģināli, un Heraldikas komisija tos atzinusi par labiem. Šī komisija ir kā kvalitātes siets: tā seko līdzi, lai ģerboņi atbilstu heraldikas prasībām, arī tam, lai saturiski, simboliski tie būtu augstvērtīgi.

Kā vienu piemēru varu minēt Ēdoli – kā vadmotīvi tika izvēlēti pils un saldie ķirši. Pils ir vēsturiski saistīta ar Bēru dzimtu, kuras

dzimtas ģerbonī ir lācis. Un ēdoliņki ilgu gadu bija domājuši, kā lāci salikt kopā ar ķiršiem. Ideja nebija slikta, taču problēma tāda, ka heraldikā viss jāattēlo gana liels, labi nolasāms, īpaši tāds zvērs kā lācis. Līdz ar to lācim jābūt lielam pa visu ģerboni, bet ķiršiem nepaliktu daudz vietas. Vēl minuss tas, ka lāči vairākos ģerboņos jau ir: Bērzaunes pagastam, Valkas novadam. Pēc ilgākām pārdomām atnāca ideja, ka Ēdoles pilij ir interesanti fasādes elementi: heraldiskais ševrons* ar pakāpieniem vizuāli atgādina pils mākslinieciski veidoto jumta kori – dzeguļoto zelmini**, kas raksturīgs Ēdoles pilij un ir uzreiz atpazīstams. Tā parādījās iespēja ļoti skaisti atainot saldus ķiršus, kas Latvijas heraldikā ir unikāli un kā heraldiska figūra nebija izmantoti. Rezultāts ir skaists, un, cik zinu, arī iedzīvotāji ir priecīgi.

Kā ģerboni apstiprina? Ar to vien, ka iedzīvotājiem patīk, nepietiek...

Kad tas ir izdomāts, uzzīmēts, kad to konceptuāli saskaņo ar pašvaldību un iedzīvotājiem, ģerboni iesniedz Valsts heraldikas komisijā, kas lemj par apstiprināšanu. Tā ir koleģiāla ekspertu grupa, ko apstiprina Valsts prezidents. Komisija sniedz atzinumu, vai ģerbonis atbilst heraldikas un mākslas prasībām, vai ir vēsturiski korekts. Kad komisija to akceptē, tad ģerboņa mapi ar parakstu apstiprina gan komisijas priekšsēdētājs, gan kultūras ministrs, gan Valsts prezidents. Pēc tam Kultūras ministrija to izsludina *Latvijas Vēstnesī*.

Kāpēc tieši tagad daudziem pagastiem top ģerboņi? Vai tas saistīts ar neseno novadu reformu?

Administratīvi teritoriālā reforma pagastu ģerboņus neskāra. Vienīgie izņēmumi ir gadījumi, kad novads beidz pastāvēt, jo tad ģerbonis tiek pārveidots un reģistrēts kā pagasta ģerbonis ar tādu pašu nosaukumu, piemēram, kā nesen Alsungas apstiprinātais. Galvenās pārmaiņas heraldikā ar reformu saistītas tā, ka, novadiem apvienojoties, nereti radās nepieciešamība pēc pilnīgi jaunas identitātes, jo iepriekš katram bija sava. Tāpat ģerbonis aktuāls tiem, kas izveidojās no jauna, piemēram, Dienvidkurzemes novads. Taču tie, kuriem mainījās tikai teritorija, nevis nosaukums,

„Heraldika ir krāsu un simbolu valoda, ko Rietumeiropā izmanto kopš 12. gadsimta,” skaidro mākslinieks Edgars Sims.

varēja to saglabāt. Tomēr diezgan daudziem pēc reformas ģerboņi vajadzīgi jauni. Es pagājušajā gadā esmu izveidojis sešiem novadiem – Ādažiem, Ropažiem, Saulkrastiem, Mārupei, Smiltenei un Augšdaugavai – un vienu Iecavai, kas ieguva pilsētas statusu. Arī mani kolēģi vairākiem novadiem radījuši jaunus.

Ja atgriezīties pie pagastiem, tad gluži vienkārši daudziem to nav bijis, un darbs turpinās. Atšķiras tikai novadu attieksme. Daļa pret to, ka pagastiem jābūt savam ģerbonim, izturas atbildīgāk nekā citi. Kā labo piemēru varu minēt Kuldīgas novada pašvaldību.

Kā kļūvāt par heraldikas mākslinieku? Vai to var kaut kur apgūt?

Diemžēl tādas izglītības programmas nav, lai gan par heraldiku kā vēstures palīgdisciplīnu stāsta profesors Armands Vijups Vēstures un filozofijas fakultātē. Esmu visu mūžu aizrāvis ar zīmēšanu: gan profesionāli kā grafiskais dizainers, gan brīvajā laikā. Vairāk hobija līmenī esmu nodarbojies arī ar ilustrāciju. Studēju jurisprudenci, taču pirms desmit gadiem sāku aizrauties ar vēsturi, to studēt, un, saliekot visas disciplīnas kopā, parādījās interese par heraldiku. Tā ir krāsu un simbolu valoda, ko Rietumeiropā izmanto kopš 12. gadsimta. Un tajā savijas gan māksla, gan vēsture, gan jurisprudences. Pašlaik Latvijas Universitātē studēju Vēstures un filozofijas fakultātes doktorantūrā un heraldiku pētu

arī akadēmiski, rakstu promocijas darbu. Periodiski lasu lekcijas un uzstājos konferencēs.

Kā heraldikas mākslinieks pēdējos gados sabiedrībā jūtu īpaši lielu interesi. Manuprāt, piedzīvojam heraldikas renesansi. Viss sākās ar pašvaldību ģerboņiem, tagad arī dzimtu heraldika uzplaukst, un par to liels prieks. Cenšos komunicēt un tikties ar kolēģiem citās valstīs, un Latvijas heraldika pasaulē kotējas augstu un tiek atzīta par vienu no skaistākajām.

„Ģerbonis ir viduslaiku ID – identifikācijas zīme. Tāda tā ir arī mūsdienās. Šis simbols apvieno, rada piederības izjūtu.”

Jūs esat teicis, ka padomju laikos bija emblēmas, bet nebija ģerboņu. Kur atšķirība?

Vispirms jāsaprot pati Padomju Savienības ideja. Tās uzstādījums bija antifeodāls, līdz ar to viss, kas atgādināja arhaisko feodālo iekārtu, kurā ir kārtu sabiedrība un kurā ir tādas „naidīgas buržuāziskās izpausmes” kā bruņniecība un citas, bija noraidāms. It īpaši ģerbonis, kas ir spilgtākais vizuālais kārtu sabiedrības simbols. Līdz ar to PSRS un visu republiku t.s. ģerboņi ir apzināti veidoti tā, lai tie nebūtu heraldiski. Tie tādi nav kaut vai tikai tāpēc, ka tiem nav vairoga. Ģerbonī galvenā sastāv-

daļa ir vairogs. Latvijas novadiem, pagastiem un pilsētām ir tikai vairogs (izņemot Rīgu un Jelgavu), bet dzimtu ģerbonī vairoga sānos var būt arī tā turētāji, augšā ķivere un citi heraldiskie elementi. Taču, ja vidū nav vairoga, tas nav ģerbonis. Tas ir viens no heraldikas pamatnoteikumiem, kas saglabājus teju 1000 gadu. Taču ir arī citi noteikumi un tradīcijas attiecībā uz krāsām, metāliem utt.

Pie jums var vērsties arī privātpersonas, kas vēlas dzimtas ģerboni. Vai to apstiprina līdzīgi kā pagastiem?

Jā, kārtība ir gandrīz identiska, izņemot to, ka ģerboņa mapi neparaksta Valsts prezidents. Taču Heraldikas komisijas priekšsēdētājs un kultūras ministrs paraksta arī dzimtas ģerboņa mapi, un ģerbonis tiek izsludināts *Latvijas Vēstnesī*.

Pastāstiet vairāk par dzimtas ģerboņa veidošanu!

Dzimtas, kuras grib savu ģerboni, mēdz būt dažādas: gan kuplas, kuras rīko plašus saietus un pēta dzimtas koku, gan tādas, kas grib dzimtu sākt ar sevi un kurā jauns pāris savai dzimtai meklē jaunu identitāti. Vispirms satiekamies attālināti vai klātienē. Cilvēki pastāsta par savām vērtībām, par dzimtas vēsturi, es iepazīstinu ar heraldiskajām prasībām. Pēc tam liekam galvas kopā, kā to pārtulkot heraldikas valodā.

Kāpēc dzimtām ģerbonis būtu vajadzīgs?

Jāsaprot, kā tas aizsācies. Ģerbonis faktiski ir viduslaiku ID – identifikācijas zīme. Tāda tā ir arī mūsdienās. Ģerboņi Latvijas teritorijā ienāk Livonijas laikā, jau sākot ar 13. gadsimtu. Bruņinieki dodas krusta karos, piedalās turnīros, viņiem parādās slēgtā tipa ķiveres, caur kurām nevarēja saskatīt seju līdzīgi kā nesen, kad valkājām maskas, lai pasargātos no vīrusa. Tāpēc bija svarīgi, lai uz vairoga, apmetņa, karoga un citur būtu viņu zīme, kas jau pa gabalu ļautu to identificēt.

Arī mūsdienās tā ir identifikācijas zīme, taču ne vienam cilvēkam, bet gan veselai dzimtai. Šis simbols apvieno, rada piederības izjūtu. Ģerboņus var lietot visdažādākajos aksesuāros, apģērbā, uz karogiem pie mājas, uz automašīnām, vizītkartēm. Dzimtu ģerbonis oficiāli tiek mantots, nodots nākamajam paaudzēm. Un paliek tajā iekodētais vēstījums par šo dzimtu 21. gadsimta sākumā Latvijā. Kad mūsu vairs nebūs un kāds šos ģerboņus pētīs, viņš daudz ko varēs pateikt par mūsu sabiedrību.

* Ševrons – viens no ģerboņa lauka sadalīšanas veidiem

** Zelminis – divslīpju jumta noslēdzošā trīsstūrveida ārsiena virs dzegas; arī šāds dekoratīvs elements virs durvīm vai loga

Līga Gabrāne
Edgara Sima arhīva foto

PASAUĻĒ

Kas tā par vietu? 9. kārtā

Izmantojot divus attēlus un nelielu informāciju par kādu pasaules vietu vai objektu, mēģini atpazīt, kā to sauc!

Mežiem klāta kalnu grēda valsts dienvidrietumos. Tās rietumu un dienvidu robežu veido upe. Augstākais kalns ir 1493 m virs jūras līmeņa. Aptuvenā platība – 12 tūkstoši km² (gandrīz piektā daļa Latvijas teritorijas). Lielākajā pilsētā atrodas latviešu centrs *Bērzaine*. Mežs ir blīvs, mūžzaļš un burvīgi skaists, nodēvēts blīvuma un pameža dēļ, jo tikai nedaudz saules iekļūst tā aizsegā, piešķirot mistiskas un drūmas krāsas auru.

Atbildi gaidām līdz 9. marta 11.00 e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv.

8. kārtas atbilde: Mušu geizers, Nevada, ASV.

Pareizi atbildējuši: Ausma Kreidere, Vineta Kondraņicka, Taiga Putniņa, Gunta Grundmane, Velta Višņevska, Gunta Folkmane, Daina Gerente, Inese Midrjāne, Ingars Neimanis, Indra Grandava, Rasma Stepe.

Konkursu atbalsta veikals *Cikāde*.

ERUDĪTS

Atbildi meklējiet kādā no *Kurznieka* numuriem un līdz 9. marta 11.00 sūtiet e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

Kādu rezultātu starptautiskajā festivālā *Saxophonia* ieguva kuldīdzniece Ilva Ešenalde?

Atbilde: Adatu fabrikā galda spēli *Ričuračs* darināja Latvijas Nedzirdīgo biedrības rehabilitācijas centra Jūrmalas filiāles apmeklētāji.

Pareizi atbildējuši: Indra Grandava, Gunta Grundmane, Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Daina Gerente, Gunta Folkmane, Ingars Neimanis, Rasma Stepe, Jānis Kviesis.

Konkursu atbalsta veikals *Pindzele*.

PIEREDZE

Matilde no Itālijas jūtas patstāvīgāka

Itālietei Matildei Spesoto (*Spessotto*) ir 17 gadu, un kopš pagājušā gada 19. augusta AFS jauniešu apmaiņas programmā viņa skolas gaitas un arī vieglatlētikas treniņus tagad pavada Kuldīgā. Viņa mācās Kuldīgas Centra vidusskolas 11. klasē, šeit ir ieguvusi jaunus draugus un pēc programmas noslēguma labprāt braukšot atkal ciemos.

SAPNIS PIEPILDĪTS

„Esmu no pilsētas Treviso (*Treviso*) netālu no Venēcijas – tā nav liela, bet nav arī tik maza kā Kuldīga. Izdomāju piedalīties apmaiņas programmā, jo man vienmēr patīcis ceļot, iepazīt citādu kultūru. Par to sapņoju no 14 gadiem. Vecāki vienmēr teikuši, lai dodos ārā un atklāju jaunas vietas. Arī ar viņiem daudz esmu ceļojusi.

Kāds skolēns manā itāļu skolā stāstīja par savu pieredzi, es sazinājos ar organizāciju AFS, man vajadzēja sakārtot dokumentus un izvēlēties desmit valstis, uz kurām labprāt dotos. Izvēlējos dažādas Eiropas valstis un Latviju ieliku 5. vietā. Atlasē pagājušā gada martā mani neizvēlējās, bet maijā paziņoja, ka kāds uz Latviju tomēr nebrauks un ir atbrīvojusies vieta. Biju patīkami satraukta, ka sapnis ir piepildījies. Vecāki atbalstīja, vecvecāki sākumā bija skeptiski, bet tagad par mani priecājas.

Latvija mani ieinteresēja, jo tā ir valsts, par kuru daudzi nezina. Mūsu jaunieši pārsvarā dodas uz Ameriku, Kanādu, lai uzlabotu angļu valodas vārdu krājumu. Esot Latvijā, arī mana angļu valoda ir uzlabojusies. Latvijā ir

Matilde Spesoto no Itālijas pilsētas Treviso vienu gadu mācās Kuldīgas Centra vidusskolā: „Šī pieredze man ir devusi daudz – varu doties ārā viena, jo esmu kļuvusi patstāvīga, un arī sevi esmu iepazītinusi tuvāk.”

ļoti stipra valsts, kas ilgi cīnījies par savu neatkarību.”

SKOLA LABĀK PATĪK TE

„Sākumā bija grūti, jo gandrīz visi skolotāji runā tikai latviski. Klasesbiedri ir ļoti izpalīdzīgi, palīdz ar tulkošanu. Mācības norit pilnīgi citādāk nekā Itālijā. Šeit uzdod mazāk mājasdarbu, tādēļ pēc skolas var pavadīt vairāk laika ar draugiem. Itālijā

stundas notiek arī sestdienās. Man labāk patīk izglītības sistēma Latvijā, jo Itālijā tā ir daudz striktāka. Te skolotāji pievērš skolēniem vairāk uzmanības un palīdz, šeit arī var pārrakstīt nesekmīgus darbus. Itālijā nav tādu pēcstundu konsultāciju.”

VIESĢIMENE KĀ ĪSTĀ ĢIMENE

„Pati svarīgākā apmaiņas programmā ir ģimene. Ja nav labas, tad daudz laika nākas pavadīt mājās, jo ir grūti dabūt draugus. Dzīvoju Kurmāles pagastā Rudakovu ģimenē. Viņi ir aktīvi – vēlas ceļot un iepazīt mani tuvāk. Regulāri dodos izbraucienos, piemēram, uz jūru. Manā viesģimenē ir mamma, tētis, septiņgadīga māsa un 12 gadus vecs brālis. Es pati jūtos kā lielā māsa. Šie vecāki ir kā mani īstie: ļoti izpalīdzīgi, ar mammu daudz sarunājos, jo viņa runā angļiski. Kad nejūtos labi, kad pietrūkst māju, brālis mani uzklausa un ir ļoti labs sarunu partneris.”

KULDĪGĀ JŪTAS KĀ FILMĀ

„Brīvajā laikā dodos uz vieglatlētikas treniņiem, kā arī satieku draugus. Man ir divas tuvākās draudzenes no klases: Viktorija un Ailija. Viņas regulāri raksta

ziņas un jautā, vai man viss ir labi, jo dažkārt māju pietrūkst. Pirmie trīs četri mēneši bija grūti, bet nu jau esmu pieradusi. Man Kuldīga ļoti patīk, jo tā ir maza pilsēta, te ir skaista arhitektūra – pilnīgi citādāka nekā Itālijā. Dažkārt šeit jūtos kā filmā. Man patīk te pastaigāties vienai, klausoties mūziku austiņās, jo šeit jūtos droši. Vēl esmu bijusi Liepājā, Ventspilī, Rīgā, Siguldā. Manā istabā pie sienas ir Latvijas karte, kurā atzīmēju vietas, kur esmu bijusi. Dažkārt Rīgā tiekos ar pārējiem apmaiņas programmas jauniešiem.”

ITĀĻU ĒDIENA PIETRŪKST

„Man ļoti pietrūkst itāļu ēdiena, visvairāk pastas. Arī vecmamma ēdiena. Te lieto daudz mērces, kečupa, majonēzes. Šeit ēd ļoti daudz kartupeļu – dažreiz no tiem atsakos. Viesģimene ēst gatavo ļoti labi, arī pati dažkārt cepu picu. Citiem ēdieniem grūti atrast visas sastāvdaļas. Un Latvijā importētie dārzeņi un augļi ir diezgan bezgaršīgi. Itālijā ēdiens ir vienkāršāks.”

MĀCĀS UN PIELĀGOJAS

„Man uz ielas iepriekš kāds ir jautājis ko latviski, un es nezināju, ko atbildēt. Tagad ir vieglāk,

jo latviešu valodu mācos. Tā ir ļoti grūta, piemēram, vārdiem priekšā nav artikulu, mainās tikai galotne.

Kopš sāku iet skolā, apmeklēju arī vieglatlētikas treniņus pie Ievas Skurules. Treniņos tālākšanā, un, tā kā man jau ir pieredze no Itālijas, trenere piedāvāja piedalīties sacensībās. Es necerēju, ka man ļaus piedalīties čempionātā Valmierā, negaidīju, ka regulāri trenēšos un būšu komandā. Esmu priecīga, ka trenere ir ļoti atsaucīga un cenšas ar mani sarunāties angļiski. Šī ir laba pieredze arī viņai, jo no Itālijas atvedu arī citādākus vingrinājumus.”

NOTEIKTI ATGRIEZĪSIES

Uz Itāliju atpakaļ Matilde dosies 25. jūnijā: „Jūtos daudz patstāvīgāka. Novēlu pārējiem daudz sapņot un smagi strādāt. Noteikti vēlēšos atgriezties, jo ar šejienes ģimeni esmu satuvinājusies. Mana viesģimene un draugi plāno braukt ciemos uz Itāliju, kad programma beigsies. Tagad esmu daļa no vēl vienas ģimenes – šejienes mazā māsa jau paspēja pajautāt, vai vēlos te palikt uz mūžu.”

Jēkaba Aleksandra Krūmiņa teksts un foto

IEVĒRĪBAI! Konkursu uzvarētāji tiek noteikti reizi ceturksnī.

VĒSTURE

Kurznieks sadarbībā ar Kuldīgas novada muzeju piedāvā konkursu, kas liek papētīt vēsturi vai vienkārši atcerēties dažādus notikumus Kuldīgas novadā.

Atbildi līdz 9. marta 11.00 sūtiet e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

8. jautājuma atbilde: Kuldīgas vecais rātsnams.

Pareizi atbildējuši: Ausma Kreidere, Indra Grandava, Gunta Grundmane, Velta Višņevska, Daina Gerente, Ingars Neimanis, Valdis Dadzis, Gunta Folkmane, Rasma Stepe.

ATRODI TEIKUMU!

Meklējiet pilno teikumu *Kurzniekā* un atbildes līdz 9. marta 11.00 sūtiet e-pastā: konkursi@kurzemnieks.lv!

28. februāra laikrakstā: „Biju kategoriski par to pārliecināta...”

Atbilde: „Meitenēm darba daudz – krājumi izpārdoti, jāsteidz pagatavot jaunas rotaslietas, jo drīzumā viņas dosies uz *Citu bazāru* Rīgā.”

Pareizi atbildējuši: Indra Grandava, Gunta Grundmane, Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Gunta Folkmane, Daina Gerente, Ingars Neimanis, Rasma Stepe.

PĀRDOD

Pārdod **MĀJU** Dienvidkurzemes novadā, Vaiņodē (92 m²), 4 istabas, ūdens, labierīcības iekšā, centrālā vietējā apkure, piemājas zeme (0,32 ha), ir pagrabs, garāža. Asfaltēta piebraukšana. Cena: 32 000 EUR. Tāl. 29624078.

SIA Vēvers ražo un piegādā priedes skaidu **BRIKETES** (285 EUR/palette), klucīšus (115 EUR/1,3 m³ maiss). Tāl. 26651831 vai www.vevers.lv. Sadarbojamies ar sociālajiem dienestiem.

Piedāvājam kvalitatīvas bērza **BRIKETES**. Ilgi deg, mazs pelnu atlikums, 268,80 EUR par paleti. Tāl. 28270401.

SIA AJG plus pārdod sazāģētu nomaļu **MALKU**. Tāl. 29399939.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tāl. 26544462.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tāl. 27885688.

Dāvji Mežs pārdod **MALKU** maisos. Nodrošinām piegādi, pieejams liels daudzums, malka kvalitatīva un sausa. Tāl. 26850057 (Mārtiņš).

Pārdod ar piegādi skaldītu **MALKU**, 3 m meža malku, zāģētavas atgriezumus. Tāl. 29249578.

Skaldītu **MALKU**, piegādā. Tāl. 29428876.

Sausu **MALKU**. Tāl. 29254530.

Alkšņu **MALKU**, 3m, klučos. Tāl. 22186086.

PĒRK

Nopirkšu **DZĪVOKLI, ZEMI**, māju, mežu jebkādā stāvoklī. Samaksa neka vējoties. Var būt ar parādiem, īrniekiem, daļām un citiem apgrūtinājumiem. Tāl. 26905430.

Vietējais mežsaimniecības uzņēmums pērk visu veidu **MEŽA ĪPAŠUMUS** – izcirtumus, jaunaudzus, briestaudzes. Interesē dažāda lieluma platības. Augstākā cena reģionā. Tāl. 25731315.

Mežu, lauksaimniecības **ZEMI**. Tāl. 29386009.

Izcirstus **MEŽUS** (3000 EUR/ha), cirmsas, lauksaimniecības zemi Tāl. 28282021.

Dāvji Mežs pērk **MEŽA ĪPAŠUMUS** un **CIRSMAS** izstrādei. Nodrošinām samaksu uzreiz gan par cirmām, gan īpašumiem. Veicam arī stigošanu, das-tošanu. Sagatavojam visus nepieciešamos dokumentus mežniecībai, veicam arī īpašuma atdalīšanu un mērniecību. Atrodami Smilšu ielā 24, Kuldīgā. Tāl. 27406251.

AUTOMAŠĪNAS. Tāl. 20294598.

PAZUDIS

20. februārī Vilgālē pazuda vidēji liela auguma **SMILŠU KRĀSAS SUNS**. Pašreiz var atrasties jebkur novadā vai ārpus tā. Par jebkuru informāciju lūdzu zvanīt uz norādīto telefona numuru. Tāl. 26023033.

TRAKTORUS un lauksaimniecības tehniku. Tāl. 25357742.

Visu veidu **PADOMJU TEHNIKU**: kombainus *Niva, Jeņisej*; automašīnas *GAZ, ZIL, MAZ, KamAZ, KrAZ*; kāpurķēžu traktoros *DT-75, 74, T130, T150, T170*; ritenetraktoros *T150, T40AM, MTZ80, 82, JUMZ*; ekskavatorus *EO*. Tūlītēja samaksa skaidrā naudā vai ar pārskaitījumu. Tāl. 27347347.

Autokapsēta pērk un noraksta **NO LIETOTAS AUTOMAŠĪNAS** līdz 3,5 tonnām. Samaksa tūlītēja. Tāl. 27347347.

SIA *AIB* iepērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS**, jērus, zirgus. Iepērkam arī bioloģiskos lopus. Samaksa tūlītēja. Tāl. 20238990.

Z/s **SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS**. Tāl. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA *Valinda* pērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS** dzīvsvārā. Tūlītēja samaksa. Tāl. 29434034.

Briežu **RAGUS**, braucu pakaļ. Tāl. 29886349.

DAŽĀDI

Sertificēts **TAKSATORS** profesionāli izgatavos inventarizācijas lietu jūsu mežam. Cena: 60 EUR! Piedāvājam arī **MEŽAUDZES** novērtēšanu, cirsma dokumentācijas sagatavošanu, īpašuma robežu, kupicu ierīkošanu un atjaunošanu, bezmaksas konsultācijas. Strādājam visā Latvijā! Tāl. 25731315.

SIA *Bērzi plus* **NOTĪRA KRŪMU APAUGUMU** no laukiem un grāvjiem. Tāl. 29150380.

Zāģeru brigāde sniedz **MEŽIZSTRĀDES PAKALPOJUMUS** (pamežu tīrīšana, kopšanas cirte, kailcirte). Strādājam gan ar juridiskām, gan fiziskām personām. Tāl. 28276109.

Dāvji Mežs bez maksas attīra **AIZAUGUŠAS ZEMES**, grāvjus un mežmalas. Strādājam ātri un kvalitatīvi. Tāl. 27406251.

Veicam visu veidu jumta un **CELTNIECĪBAS DARBUS**. Tāl. 26844885.

Celtnieki ar pieredzi **REMONTĒ UN MAINA JUMTUS**, dažādi koka darbi, fasādes siltināšana un apdare, materiālu piegāde. Tāl. 26310688.

Santehnika, kanalizācija, ūdensvads. **REMONTS UN IZBŪVE**. Tāl. 27429190.

Tīra **AKAS**. Tāl. 27448331.

DZIĻURBUMI pēc zviedru tehnoloģijas. Tāl. +371 29251774, 22520236.

LĪDZJŪTĪBAS

*Noriet saule vakarā,
Meža galus zeltīdama;
Nolīkst klusi sirmā galva,
Saules ceļu aiziedama.*

/T. dz./

Esam kopā ar Lailu un visiem tuvu-
jiem, tēti NARIMANTU SALENIEKU
mūžībā pavadot.

Kurzemnieka kolektīvs

*Tik tagad saprotu, tik tagad jūtu,
Ka tevīs man par visu vairāk trūkst.*

/H.Galiņš./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību
Maigai Klintij, mūsu zemes klēpī
guldot.

Sekcijas kaimiņi 31., 32., 33., 34.,
35., 38., 39., 40., 41., 44. dzīvoklī

*Reiz pienāk diena, nelūgta un
skarba,
Kad dziļi, dziļi daudziem sirdīs
sāp.*

/O.Skuja./

Izsakām līdzjūtību Nansijai Auzai,
vecmāmiņu mūžībā pavadot.

Pil Bīlīte kolektīvs

*Māmulīn, par tavu mūžu
Šodien klusi paldies sakām.*

/A.Svētiņa./

Inetiņ, līdzjūtība Tev, no mammas
atvadoties.

Ina, Edgars, Antra, Kaspars,
Inese

Viss par reklāmu
Kurzemniekā!
Tālrunis 63324881.

PADOMS

Kur mājoklī var pazust siltums?

Toms Lācis, Elektrum energoefektivitātes centra un skolēnu erudīcijas konkursa *Fizmix eksperiments* eksperts

Arvien vairāk mūsdienīgu mājokļu apsildes ierīču tiek darbinātas ar elektrību. Pieaugot tās cenai, apkures sezonas kļūst par izaicinājumu daudzu māsaimniecību budžetam, tādēļ svarīgi, lai elektrība tiktu patērēta efektīvi. Ja siltums zūd, palielinām apsildes temperatūru, un tas ievērojami palielina elektrības patēriņu. No tā var izvairīties, lieku siltuma zudumu novēršot.

Mājokļos, kuros siltumu var regulēt, sildītāja temperatūru samazinot tikai par grādu, elektrības patēriņš var samazināties

par 5%. Un otrādi – ja vēlamies siltāku mājokli, katrs paaugstinātais grāds var elektrības patēriņu palielināt par 5%. Nereti temperatūru palielinām tāpēc, lai justos komfortablāk, aizmirstot par pirmajiem soļiem un efektīvu kopējo apsildes sistēmu: iespējams, tik augsta temperatūra, kāda ir noregulēta, nav vajadzīga, ja tiek novērsts siltuma zudums. Tiesa, siltums pazūd ikvienā mājā, taču ir dažādi paņēmieni, kā noteikt, kur mājoklis to zaudē un kā to apturēt.

PĀRBAUDIET VIZUĀLI!

Viena no metodēm, lai atrastu potenciālās siltuma zuduma vietas, ir vizuālā pārbaude – gan no iekšpuses, gan ārpuses pārskatiet, vai nav redzamas plaisas un spraugas. Tās parasti atrodamas vietās, kur saskaras divi dažādi būvmateriāli, piemēram, tie ir apšuvumi, skursteņi, ārējie stūri, saskares vietas. Īpaši jāpievērš uzmanība ār sienām, arī durvīm, logiem un citām vietām ar spraugām. Ja bojājumi ir redzami, tie ātrāk jānovērš, turklāt ne tikai vizuāli vien – jāpārlicinās, vai nav

bojāta siltumizolācija vai hermētiskuma barjeras. Tādā gadījumā būs jārēķinās ar lielākiem remontdarbiem.

VAI SILTUMIZOLĀCIJA KALPO LABI?

Latvijas ziemu dēļ mājoklis nav iedomājams bez siltumizolācijas. Sienas, griesti, grīda ir svarīgas vietas, kurās var pazust visvairāk siltuma. Neizolētas sienas to ne tikai viegli ievada, bet arī izvada, un konstatēt to ir vienkārši. Ja vasarā telpa ātri uzkarst un rodas grūtības naktī gulēt, savukārt ziemā, pieliekot roku pie sienas, jūtams aukstums, tas liecina par sliktu siltumizolāciju. Kā viens no vizuāliem brīdinājumiem ziemā ir lāstekas, kas liecina, ka jumta un bēniņu siltumizolācija jāuzlabo. Bēniņu siltināšana ir viens no efektīvākajiem taupības pasākumiem.

SILTUMA ZAGĻI – LOGI UN DURVĪS

Nākamā populārākā siltuma zuduma vieta ir logi un durvis, un to var pārbaudīt, starp logu vai

durvīm un to rāmi ieliekot papīra strēmeli. Ja to var viegli izvilkēt, tikpat viegli siltums plūst ārā, bet aukstums – iekšā. Kā to mazināt? Pirms apsverat logu vai durvju pilnīgu nomaiņu, logiem var nomainīt blīvgumijas (plastikāta logiem regulēt furnitūru) un durvju lejasdaļā pielīmēt pašlīmējošu blīvējumu. Ja kāda loga rūts ir ieplaisājusi, to nevajadzētu atstāt bez ievērbas – derētu nomainīt.

VAI APSILDES IEKĀRTAS IZMANTOTAS PAREIZI?

Nepārdomāta apsildes ierīču lietošana var siltuma zudumu veicināt, tādēļ pārlicinieties, vai darāt to pareizi. Ja izmantojat kamīnu vai krāsni, jāatceras aizvērt skursteņa aizbīdni, un kamīna vai krāsns durvju rāmim jābūt cieši noslēgtam arī tajā laikā, kad netiek kurināts. Tas ir svarīgi, jo tāpat kā logi un durvis, arī dūmvads ir ceļš, pa kuru telpā var iekļūt aukstais gaiss.

Izmantojot citas sildierīces, jāņem vērā to novietojums, piemēram, tās nedrīkst būt aizsegtas vai novietotas aiz mēbelēm. Viena no

izplatītākajām kļūdām ir aizkarus pārlikt pāri radiatoriem, tā traucējot gaisa plūsmu jeb konvekcijas principam, kā siltais gaiss telpu uzsilda. Aizkari darbojas kā siltumizolators. Dienā ieteicams tos atvērt, lai mājoklī spētu iekļūt arī saules siltums, bet vakarā – aizvērt.

JA NETIEKAT GALĀ, MEKLĒJIET SPECIĀLISTU!

Pirmais solis ceļā uz efektīvu siltuma apmaiņu mājās būtu ņemt vērā visus ieteikumus vai ielūko-ties vietnē www.esmuefektivs.lv, kur apkopota nodēģa informācija par daudzveidīgiem energoefektivitātes paņēmieniem. Ja visi labas siltuma apmaiņas ieteikumi tiek ievēroti, tomēr joprojām nav sasniegts vēlamais rezultāts, der uzticēties profesionālim, it īpaši attiecībā uz apjomīgākiem remontdarbiem. Ne vienmēr pašrocīgi logu maiņai vai sienu siltināšanai būs panākumi, tie sevišķi, ja kāds to dara pirmo reizi. Pieaicinot speciālistu, var noteikt konkrētas siltuma zuduma vietas, kā arī radīt rīcības plānu bojājumu novēršanai.

SEN

Dzidra Gulbe praktiski demonstrē jaunākās frizūras.

Jūsu skaistumam

Parīt sveiksim sievietes. Viņas savos svētkos, protams, vēlēties būt skaistākas nekā ikdienā. Bet, lai izskatītos skaisti, der atcerēties arī par modi un apmeklēt frizētavu. Kādu frizūru izvēlēties? Jā, par to ir, ko padomāt. Tāpēc gribētu vēlreiz atgādināt – netērējiet velti laiku, bet pajautāriet par to frizierēm. Viņas vislabāk zinās jaunāko modi un arī to, kāda frizūra jūsu sejai, jūsu augumam vislabāk piestāv.

Nesen mūsu pilsētā viesojās labā-

kie sieviešu frizieri no Talsiem, Saldu, Liepājas. Viņi atbrauca, lai kārtējo reizi uzzinātu par jaunāko un pēc tam veidotu skaistas un modernas frizūras. Jaunāko uz Kuldīgu atveda daudzu republikānisko un starprepublikānisko konkursu uzvarētāja, I klases meistare Dzidra Gulbe. Viņa pagājušajā gadā piedalījās konkursā Maskavā.

Dzidra Gulbe ir Vissavienības semināra dalībniece. Šajā seminārā ungāru frizieri demonstrēja moderno

franču griezumus. To viņa iemācīja kuldīdzniecēm Otīlijai Āboliņai, Zentai Zviedrei, Valijai Doniņai, Annai Kārklīnai un pārējo rajonu meistariem. Jaunā frizūra guva vispārēju atzinību. Tā der gan dienai, gan vakaram. Rīgas meistare parādīja arī pašreiz moderno tā saukto Aspazijas frizūru. It īpaši tā piederas sievietēm ar gariem matiem. Šogad frizūras kļuvas romantiskākas, un tām par pamatu jābūt ķīmiskajiem ilgviļņiem.

Padomju Dzimtene 1971. gada 6. martā

Zvērinātie dārznieki jau rosās

„8. martā būs pieci gadi, kopš sagaidu pircējus šajā sēklu veikalā Kuldīgas pārtikas tirgū. Kā ik gadu martā, arī tagad sākas īpaša rosība,” saka īpašniece Inga Bergmane.

Iepriekš daudzus gadus te strādājusi viņas vīramāte: „Daudzi kuldīdznieki noteikti atceras Dainu. Es turpinu viņas iesākto. Tie, kurus varētu dēvēt

par zvērinātiem dārzniekiem, jau kopš janvāra iepērk sēklas. Kamēr veikalā nestrādāju, biju iedomājusies, ka rušināšanās pa dārzu vairāk ir sieviešu darīšana, bet, izrādās, ne. Zvērinātie dārznieki vienlīdz daudz ir arī vīrieši. Ir tādi pircēji, kuriem vajag vienkārši burkānu, kabaci, bet citiem – konkrētu šķirni. Citi meklē lētāko, bet tad es pievērsu uzmanību tam,

ka cena ne vienmēr norāda dārdzību. Jāskatās arī daudzums iepakojumā. Piecu gadu griezumā sēklas, protams, ir sadzudinājušās, jo katru gadu maksā mazliet vairāk, bet šogad ir diezgan būtiski vairāk. Pagājušajā gadā bija liels cenas kāpums minerālmēsliem, sēklām šogad gandrīz dubultojās.”

Jolantas Hercenbergas teksts un foto

Sēklu veikala īpašniece Inga Bergmane stāsta, ka šogad cena sēklām krietni augusi.

SPORTA ORGANIZĀCIJA

Skrundas pusē apbalvo labākos

Skrundas kultūras namā piecās kategorijās godināti pilsētas un pagasta sportisti un noskaidrots labākais pasākums. Iedzīvotāji savu izvēli varēja izteikt, mēnesi balsojot.

Par gada sportistu kļuvis galda hokejists Gints Lasmanis – viņš ir Eiropas čempions komandā, kā arī Eiropas Grand Prix posma uzvarētājs. Gada sportistes

godā tikusi volejboliste Agija Ankevica, kura spēlēja komandā RSU/MSG, ieguvusi otro vietu Latvijas kausa izcīņā, spēlēja arī Baltijas līgā. Par populārāko sportistu kļuvis volejbolists Igors Krusters Bolsunovskis, kurš spēlēja komandā Ventpils. Balvu par ieguldījumu nozarē saņēmušas divas nominantes: Skrundas vidusskolas skolotāja un sporta entuziaste Ligita

Kučka un daudzu talantīgu volejbolistu trenere Rudīte Kronlaka. Bet par gada sporta pasākumu atzīts nakts turnīrs volejbolā, kam nesen bija desmitā gadskārta.

Paldies tika sacīts arī 9. Skrundas atklāto ziemas sporta spēļu dalībniekiem. Pēc tam visi atpūtās ballē.

Inta Jansone Kārļa Kliemaņa arhīva foto

Gada labākie Skrundas sporta dzīvī: volejbolists Igors Krusters Bolsunovskis, skolotāja un sporta entuziaste Ligita Kučka, volejbola trenere Rudīte Kronlaka, volejboliste Agija Ankevica un galda hokejists Gints Lasmanis.

Atvērta jauna šautuve

Šautuve V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolā.

V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolā (VPKV) darbu sākusī desmit metru šautuve. Palīgēkā, kurā kādreiz notika autoapmācība, tā ierīkota tāpēc, lai praktiski labāk apgūtu valsts aizsardzības mācību.

Kā stāsta pasniedzējs, jaunsargu instruktors Viesturs Zviedris, izveidoti pieci celiņi pneimatiskajiem ieročiem. Telpa atjaunota, ievērojot ergonomikas pamatprincipus: ir atbilstoša ventilācija, apgaismojums, bijis remonts grīdai, sienām un griestiem. Sadarbībā ar Jaunsardzes centru mācībām sagādāts inventārs un ekipējums. Šo vietu varēs izman-

tot arī jaunsargi.

Aizsardzības mācību VPKV 10. un 11. klases skolēni jau trešo gadu var apgūt kā izvēles priekšmetu. Nodarbības notiek reizi mēnesī, un astoņās mācību stundās jaunieši apgūst zināšanas par valsts aizsardzību, uzlabo fizisko sagatavotību un noturību krīzes situācijās. Paredzēts, ka ar 2024./2025. mācību gadu visās vidējās mācību iestādēs Latvijā, tai skaitā profesionālajās vidusskolās un tehnikumos, tā būs obligāta, bet lēmums vēl jāpieņem valdībā.

Jaunsargi uz treniņiem nāk reizi nedēļā brīvā laikā, un mācībām

ložu šaušanā ne vienmēr ir atbilstoši laika apstākļi. „Jaunā šautuve skolēniem dos lielākas iespējas iemācīties, kā droši apieties ar ieroci, un praktiski apgūt šaušanu,” teic instruktors. „Vieta gan nav liela, bet iesākumam pietiekama. Kuldīgas novada mācību iestādēs tā ir pirmā. Tiek domāts par paplašināšanos un programmas attīstību, tuvinoties Eiropas līmenim. Gribētos cerēt, ka nav tālu tas laiks, kad mums būs moderna šautuve, kāda jau ir Tukumā vai Dobelē.”

Daina Tāfelberga Lailas Liepiņas foto